

Rijkswet van [XXX], houdende regels voor het financieel toezicht op Aruba (Rijkswet Aruba financieel toezicht)

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat de regeringen van Aruba en Nederland zijn overeengekomen:

- dat op de voet van samenwerking tussen gelijkwaardige partners financieel toezicht wordt ingesteld op Aruba dat er op gericht is dat Aruba structureel voldoet aan de in deze wet opgenomen begrotingsnormen die tevens zijn of zullen worden verankerd in de eigen wetgeving zodat het toezicht op termijn overbodig wordt,
- dat zij deze samenwerking onderling willen regelen in een rijkswet op grond van artikel 38, tweede lid, van het Statuut voor het Koninkrijk,
- dat de regeringen van Aruba en Nederland instemmen met de inhoud van deze rijkswet;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, de bepalingen van het Statuut voor het Koninkrijk in acht genomen zijnde, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedgevonden en verstaan bij deze:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Definities

In deze wet wordt verstaan onder:

- *begroting*: begroting, bedoeld in de Staatsregeling van Aruba;
- *ontwerp-begroting*: een ontwerp voor een landsverordening tot vaststelling van een begroting;
- *collectieve sector*: Aruba tezamen met de rechtspersonen die met toepassing van artikel 23 als zodanig zijn aangewezen;
- *college*: College Aruba financieel toezicht, bedoeld in artikel 2, eerste lid;
- *financieringssaldo*: het bedrag dat Aruba (op kasbasis) in een jaar tekort komt of over heeft;
- *kapitaaluitgaven*: uitgaven die ingevolge de geldende definitie van het System of National Accounts van de Verenigde Naties op de kapitaaldienst van de overheidsrekening worden geboekt;
- *schuldquote*: de totale schuld van de collectieve sector van Aruba uitgedrukt als percentage van het bruto binnenlands product van Aruba;
- *Onze Minister*: Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
- *minister van Aruba*: Onze Minister van Aruba die het aangaat;
- *Staten*: de Staten van Aruba;

Hoofdstuk 2. Het College Aruba financieel toezicht

Artikel 2. Taken

1. Er is een College Aruba financieel toezicht dat onverminderd het elders in deze wet vermelde als taak heeft:

- a. het toezicht op de toepassing door Aruba van de normen, bedoeld in artikel 15, bij de uitvoering en de verantwoording van de begroting en bij het betalingsverkeer;
- b. het toetsen of Aruba voldoet aan de bij deze wet vastgelegde voorwaarden voor het aangaan van rentedragende leningen en rentedragende kredieten;

c. het rapporteren aan en adviseren van Onze Minister van Financiën van Aruba, de ministerraad van Aruba, de Staten en, door tussenkomst van Onze Minister, de raad van ministers van het Koninkrijk;

d. het toezicht op de voortgang van de implementatie van de verbetering van het financieel beheer.

2. Onze Minister kan, na instemming van de raad van ministers van het Koninkrijk, die handelt in overeenstemming met de ministerraad van Aruba, beleidsregels vaststellen en algemene en bijzondere aanwijzingen geven ten aanzien van de uitoefening van de in deze wet aan het college toegekende taken en bevoegdheden.

3. Het college verstrekt desgevraagd inlichtingen over zijn werkzaamheden aan Onze Minister, aan Onze Minister van Financiën van het land Nederland, aan de ministerraad van Aruba door tussenkomst van Onze Minister van Financiën van dat land en aan de Staten.

4. Het college zendt eens per halfjaar een schriftelijk verslag over zijn werkzaamheden aan de raad van ministers van het Koninkrijk en de beide Kamers der Staten-Generaal, door tussenkomst van Onze Minister, aan de ministerraad van Aruba, door tussenkomst van Onze Minister van Financiën van dat land, en aan de Staten.

Artikel 3. Inrichting en rechtspositie

1. Het college bestaat uit drie leden, waaronder een voorzitter.

2. De voorzitter en de andere leden worden op grond van deskundigheid benoemd. Over de benoeming beslist de raad van ministers van het Koninkrijk volgens de volgende procedure:

a. de voorzitter op aanbeveling van Onze Minister-President, in zijn hoedanigheid van voorzitter van de raad van ministers van het Koninkrijk;

b. een lid in overeenstemming met het gevoelen van de ministerraad van Aruba op aanbeveling van Onze Minister-President van dat land;

c. een lid in overeenstemming met het gevoelen van de Nederlandse ministerraad op aanbeveling van Onze Minister-President van dat land.

3. De leden worden benoemd bij koninklijk besluit op voordracht van Onze Minister.

4. De leden van het college oefenen hun functie uit zonder last of ruggespraak.

5. De leden worden benoemd voor een periode van drie jaar. Zij kunnen daarna worden herbenoemd.

6. Een lid wordt op eigen verzoek ontslagen.

7. Een lid kan worden geschorst of ontslagen wegens ongeschiktheid voor de vervulde functie, dan wel wegens andere zwaarwegende in zijn persoon gelegen redenen, dan wel wegens het aanvaarden van een ambt, betrekking of functie als bedoeld in artikel 4, eerste en tweede lid.

8. De raad van ministers van het Koninkrijk beslist over schorsing en ontslag. Schorsing en ontslag geschieden bij koninklijk besluit op voordracht van Onze Minister. Over ontslag wordt de aanbevelende minister-president of de voorzitter van de raad van ministers van het Koninkrijk, bedoeld in het tweede lid, vooraf geconsulteerd.

9. Voorafgaande aan een ontslag of een schorsing als bedoeld in het zevende lid wordt het college gehoord, tenzij de omstandigheden met betrekking tot het ontslag of de schorsing dat horen belemmeren.

10. Onze Minister stelt in overeenstemming met Onze Minister van Financiën van Aruba de vaste vergoeding van de leden van het college vast. Hierbij wordt de toepasselijke salarisschaal zoals overeengekomen in de laatstelijk afgesloten collectieve arbeidsovereenkomst voor rijksambtenaren en de toepasselijke deeltijdfactor aangegeven. De leden hebben voorts overeenkomstig hetgeen daarover is overeengekomen in de laatstelijk afgesloten collectieve arbeidsovereenkomst voor rijksambtenaren recht op vergoeding van reis- en verblijfskosten.

Daarnaast hebben de leden op declaratiebasis recht op vergoeding van kosten van internationale telefoongesprekken die zij maken in het kader van de werkzaamheden voor het college.

Artikel 4. Nevenfuncties

1. Een lid van het college kan niet tevens zijn:

- a. Gouverneur;
- b. minister van Aruba of minister of staatssecretaris van een ander land van het Koninkrijk;
- c. commissaris van de Koning of gedeputeerde in Nederland;
- d. lid van de Staten of van een daarmee vergelijkbaar orgaan van Nederland;
- e. burgemeester of wethouder dan wel gezaghebber of eilandgedeputeerde in een ander land van het Koninkrijk;
- f. lid van de Raad van Advies van Aruba of van een daarmee vergelijkbaar college van een ander land van het Koninkrijk;
- g. lid, staatsraad of staatsraad in buitengewone dienst van de Raad van State van het Koninkrijk;
- h. lid van de Algemene Rekenkamer van Aruba of van een daarmee vergelijkbaar college van een ander land van het Koninkrijk;
- i. lid van de Sociaal-Economische Raad van Aruba of van een daarmee vergelijkbaar orgaan van een ander land van het Koninkrijk;
- j. ombudsman of substituut-ombudsman van Aruba of van een ander land van het Koninkrijk;
- k. ambtenaar bij, of als zelfstandige werkzaam voor een bestuursorgaan van Aruba of een ander land van het Koninkrijk of een daaronder ressorterende instelling of dienst of een werknemer bij een vennootschap, een stichting of een andere privaatrechtelijke rechtspersoon die door een bestuursorgaan in het leven is geroepen.

2. Een lid vervult voor het overige geen andere betrekking of nevenfunctie die ongewenst is met het oog op een goede vervulling van zijn functie of de handhaving van zijn onafhankelijkheid of van het vertrouwen daarin.

3. Een lid meldt het voornemen tot het aanvaarden van een andere betrekking of nevenfunctie aan het college. Het college informeert Onze Minister en Onze Minister van Financiën van Aruba.

4. Het college maakt de nevenfuncties van een lid openbaar. Openbaarmaking geschiedt bij zijn benoeming en voorts door jaarlijkse publicatie van een opgave van deze nevenfuncties in de Staatscourant en in de Landscourant Aruba.

Artikel 5. Uitvoering van de taken

1. Het college stelt ter uitvoering van zijn taken een bestuursreglement vast, waarin in ieder geval regels over de besluitvorming, werkwijze, procedures en de publicatie van adviezen zijn opgenomen. In het reglement worden voorts regels opgenomen over de verdeling van de werkzaamheden bij de voorbereiding van de besluiten en adviezen van het college.

2. Het bestuursreglement wordt bekendgemaakt in de Staatscourant en in de Landscourant Aruba.

3. De voorzitter en de secretaris van het college zien toe op een doelmatige en voorspoedige uitvoering van de taken van het college.

4. Een lid kan zich doen vertegenwoordigen door een ander lid, mits daartoe schriftelijk volmacht is verleend aan dat andere lid. De voorzitter beoordeelt de deugdelijkheid van de volmacht. Een lid kan slechts voor één ander lid als gevolmachtigde optreden.

5. Het college streeft bij het nemen van besluiten naar consensus. Indien bij het nemen van besluiten door het college de stemmen staken, heeft de voorzitter de doorslaggevende stem.

Artikel 6. Secretariaat

1. Het college heeft een secretaris.
2. Aan de secretaris kunnen medewerkers worden toegevoegd.
3. De secretaris en de medewerkers worden op voordracht van het college vanwege Onze Minister aan het college ter beschikking gesteld.
4. De secretaris en de medewerkers staan onder gezag van het college en leggen uitsluitend aan het college verantwoording af.
5. De secretaris en de medewerkers zijn geen lid van het college.
6. De secretaris en de medewerkers van het college ondersteunen tevens het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba, zoals vastgelegd in de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba, en het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten, zoals vastgelegd in de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten.

Artikel 7. Toelating tot Aruba en het uitoefenen van een beroep of het verrichten van arbeid

1. De leden van het college, de secretaris en medewerkers van het college, alsmede hun echtgenoten of geregistreerde partners en minderjarige kinderen voor zover zij met hen een gemeenschappelijke huishouding voeren, zijn van rechtswege toegelaten tot Aruba.
2. Aan de desbetreffende leden, de secretaris en medewerkers van het college, alsmede aan hun echtgenoten of geregistreerde partners worden geen nadere voorwaarden gesteld voor de uitoefening van een beroep of het verrichten van arbeid in Aruba.

Artikel 8. Informatieplicht

1. Het college is bevoegd een ieder alle inlichtingen te vragen die het college voor de uitoefening van zijn taken nodig acht.
2. De Ministers van Aruba en de rechtspersonen die tot de collectieve sector behoren verstrekken aan het college onverwijld en zonder voorbehoud alle gegevens en inlichtingen die het college voor de uitoefening van zijn taken nodig acht. Zij verlenen aan het college dan wel aan de door hem aangewezen vertegenwoordigers, te allen tijde toegang tot dan wel inzage in alle goederen administraties, documenten en andere informatiedragers.
3. Het college neemt de met betrekking tot natuurlijke personen en rechtspersonen geldende geheimhoudingsplichten in acht.

Artikel 9. Onvoldoende taakuitoefening

1. Indien naar het oordeel van de raad van ministers van het Koninkrijk het college bij de uitoefening van zijn taak ernstig in gebreke blijft, kan Onze Minister, in overeenstemming met de ministerraad van Aruba, de noodzakelijke voorzieningen treffen.
2. Deze voorzieningen worden, spoedeisende gevallen uitgezonderd, niet eerder getroffen dan nadat het college in de gelegenheid is gesteld om binnen een door de raad van ministers van het Koninkrijk te stellen termijn alsnog zijn taak naar behoren uit te voeren.

Artikel 10. Bekostiging en financiering

De bezoldiging van de leden, de secretaris en de medewerkers van het college, alsmede de bekostiging van de overige apparaatsuitgaven komen ten laste van de begroting van Onze Minister.

Hoofdstuk 3. De procedure voor de advisering over ontwerp-begrotingen en de beoordeling van begrotingen door het college

Artikel 11. Advies van het college op de ontwerp-begroting en de ontwerp-verordening tot wijziging van de begroting

1. Op verzoek van onze Minister van Financiën van Aruba adviseert het college binnen veertien dagen na ontvangst van dat verzoek over een ontwerp-begroting of een ontwerp-landsverordening tot wijziging van een begroting. Het college kan Onze minister van Financiën van Aruba en de ministerraad van Aruba ook ongevraagd adviseren over een ontwerp-begroting of een ontwerp-landsverordening tot wijziging van een begroting.
2. Indien advies is uitgebracht op een ontwerp-begroting of een ontwerp-landsverordening tot wijziging van een begroting, gaat de aan de Staten aangeboden ontwerp-begroting onderscheidenlijk ontwerp-landsverordening tot wijziging van een begroting vergezeld van dat advies, waarbij in de bijbehorende memorie van toelichting wordt aangegeven, in hoeverre en op welke wijze rekening is gehouden met het advies.
3. Onverminderd het eerste lid, kan het college gevraagd en ongevraagd:
 - a. Onze Minister van Financiën van Aruba adviseren gedurende de voorbereiding van een ontwerp-begroting of een ontwerp-landsverordening tot wijziging van een begroting;
 - b. de ministerraad van Aruba adviseren gedurende de behandeling door deze ministerraad van een ontwerp-begroting of een ontwerp-landsverordening tot wijziging van een begroting.

Artikel 12. Advies van het college over de vastgestelde begroting of vastgestelde landsverordening tot wijziging van de begroting

1. Onverwijld nadat een ontwerp-begroting of een ontwerp-landsverordening tot wijziging van een begroting is vastgesteld, zendt Onze Minister van Financiën van Aruba die begroting of landsverordening tot wijziging van een begroting aan het college.
2. Indien het college van oordeel is dat een begroting onderscheidenlijk landsverordening tot wijziging van een begroting als bedoeld in het eerste lid geheel of gedeeltelijk niet in overeenstemming is met de normen, bedoeld in artikel 15, brengt het college een advies uit aan Onze Minister van Financiën van Aruba binnen veertien dagen na ontvangst van die begroting onderscheidenlijk landsverordening tot wijziging van een begroting.
3. Het advies, bedoeld in het tweede lid, bevat de gemotiveerde bevindingen met betrekking tot de uitgevoerde beoordeling aan de hand van de normen, bedoeld in artikel 15, en voorts zo nodig aanbevelingen met betrekking tot de wijze waarop de begroting onderscheidenlijk landsverordening tot wijziging van een begroting in overeenstemming met de normen, bedoeld in artikel 15, kan worden gebracht.
4. Indien een advies als bedoeld in het tweede lid aanbevelingen bevat als bedoeld in het derde lid, deelt Onze Minister van Financiën van Aruba in overeenstemming met de ministerraad van dat land binnen veertien dagen na ontvangst van dat rapport aan het college mee, in hoeverre en op welke wijze rekening zal worden gehouden met die aanbevelingen en, indien aan de orde, onder vermelding van de termijnen die daarbij in acht zullen worden genomen.
5. Indien naar het oordeel van het college Onze Minister van Financiën van Aruba met de in het vierde lid bedoelde mededeling niet of niet voldoende de normen, bedoeld in artikel 15, in acht neemt, dan wel indien Onze Minister van Financiën van Aruba nalaat die mededeling aan het college te doen, geeft het college binnen veertien dagen na ontvangst van de mededeling, respectievelijk na het uitblijven ervan, daarover bericht aan de ministerraad van Aruba door tussenkomst van Onze Minister van Financiën van dat land en aan de Staten.

Artikel 13. Aanwijzing van de raad van ministers van het Koninkrijk

1. Indien na ten minste zeven dagen na verzending van het bericht, bedoeld in artikel 12, vijfde lid, naar het oordeel van het college sprake blijft van een begroting, respectievelijk een landsverordening tot wijziging van de begroting die geheel of ten dele niet voldoet aan de normen,

genoemd in artikel 15, bericht het college na afloop van die periode dienaangaande de raad van ministers van het Koninkrijk door tussenkomst van Onze Minister.

2. Een bericht als bedoeld in het eerste lid kan vergezeld gaan van een gemotiveerd advies tot het geven van een aanwijzing als bedoeld in het vijfde lid.

3. Het college zendt gelijk met het advies, bedoeld in het tweede lid, een afschrift daarvan aan Onze Minister van Financiën van Aruba, waarna deze, in overeenstemming met het gevoelen van de ministerraad van dat land, zo nodig beslist of de uitvoering van de begroting of een deel daarvan wordt opgeschort. Het college bericht de Staten dat het advies is verzonden.

4. Gedurende de periode dat de begroting of een deel van de begroting is opgeschort met toepassing van het derde lid, geldt de begroting of het deel van de begroting van het jaar voorafgaande aan het desbetreffende begrotingsjaar. Onze Minister van Financiën van Aruba legt deze voorafgaande begroting of het desbetreffende deel daarvan onmiddellijk ter beoordeling voor aan het college. Artikel 12, tweede tot en met vijfde lid, alsmede het eerste tot en met derde, vijfde en zesde lid van dit artikel zijn voor zover mogelijk van overeenkomstige toepassing op deze voorafgaande begroting of het deel daarvan.

5. Op een advies als bedoeld in het tweede lid kan de raad van ministers van het Koninkrijk concluderen tot het geven van een aanwijzing aan de ministerraad van Aruba om de begroting zodanig aan te passen dat deze voldoet aan de normen, genoemd in artikel 15. Alvorens een aanwijzing wordt gegeven, stelt Onze Minister de ministerraad van Aruba in de gelegenheid om zijn visie te geven.

6. Een aanwijzing als bedoeld in het vijfde lid geschiedt bij koninklijk besluit op de voordracht van Onze Minister, in overeenstemming met de conclusie van de raad van ministers van het Koninkrijk.

Artikel 14. Geen begroting vastgesteld

1. Als het college op 15 december nog geen vastgestelde begroting van het daaropvolgende begrotingsjaar heeft ontvangen en er naar zijn oordeel ook geen uitzicht bestaat dat binnen een redelijke termijn alsnog een ontwerpbegroting, respectievelijk een vastgestelde begroting zal worden toegezonden, bericht het college dienaangaande de raad van ministers van het Koninkrijk door tussenkomst van Onze Minister.

2. Een bericht van het college als bedoeld in het eerste lid kan vergezeld gaan van een gemotiveerd advies tot het geven van een aanwijzing als bedoeld in het vierde lid.

3. Het college zendt gelijk met het advies, bedoeld in het tweede lid, een afschrift daarvan aan Onze Minister van Financiën van Aruba en bericht de Staten dat het advies is verzonden.

4. Op een advies als bedoeld in het tweede lid kan de raad van ministers van het Koninkrijk concluderen tot het geven van een aanwijzing aan de ministerraad van Aruba alsnog een ontwerpbegroting, respectievelijk een vastgestelde begroting ter beoordeling toe te zenden aan het college. Alvorens een voorstel voor een aanwijzing bij de raad van ministers van het Koninkrijk wordt ingediend stelt Onze Minister de ministerraad van Aruba in de gelegenheid zijn visie te geven.

5. De aanwijzing geschiedt bij koninklijk besluit op de voordracht van Onze Minister, in overeenstemming met de conclusie van de raad van ministers van het Koninkrijk.

6. Indien bij de aanvang van een begrotingsjaar er geen op dat jaar betrekking hebbende begroting is vastgesteld, strekt de begroting van het aan het betrokken begrotingsjaar voorafgaande jaar tot grondslag van het beheer.

Hoofdstuk 4. De normen voor de beoordeling van begrotingen en voorgenomen geldleningen

Artikel 15. De financiële normen voor begrotingen

1. Voor de beoordeling van de begroting en de uitvoeringsgegevens van de ministeries en van de overige onderdelen van de collectieve sector van Aruba hanteert het college de volgende normen:

a. in de begroting en de meerjarige begroting worden:

1° opgenomen uitgaven op de gewone dienst minimaal gedekt door de ter dekking van die uitgaven opgenomen middelen;

2° opgenomen kapitaaluitgaven minimaal gedekt door de ter dekking van die uitgaven opgenomen middelen, rekening houdend met de verwachte ontvangsten uit geldleningen;

b. het financieringssaldo van de collectieve sector bedraagt structureel een overschot van minimaal 1% van het bruto binnenlands product;

c. de schuldquote laat een verlaging zien naar maximaal 50% van het bruto binnenlands product in 2039.

2. Bij de beoordeling, bedoeld in het eerste lid, betreft het college de volgende aspecten:

a. in de begroting en de meerjarige begroting zijn alle verwachte uitgaven en verwachte ontvangsten opgenomen, waaronder mede de risico's vanwege financieringsconstructies buiten de begroting om;

b. de in de begroting opgenomen ontvangsten en uitgaven zijn toereikend toegelicht;

c. de begroting is zodanig ingericht dat zij voldoet aan de criteria van ordelijkheid en controleerbaarheid;

d. de uitgaven en ontvangsten vinden plaats in het jaar waarin de verplichtingen daartoe zijn aangegaan, tenzij dit vanuit bedrijfseconomisch perspectief evident onverstandig is;

e. de verwachte uitgaven en de verwachte ontvangsten zijn van elkaar gescheiden.

3. Bij de beoordeling, bedoeld in het eerste lid, betreft het college mede de volgende begrotingsregels:

a. in de begroting wordt een jaarlijkse nominale daling van het bedrag aan de personeelslasten van Aruba, inclusief alle personeelslasten van begrotingsfondsen uitvoeringsorganisaties, gerealiseerd, waarbij als ijkpunt het bedrag aan personeelslasten per 1 januari 2019 van AFL 479 miljoen inclusief werkgeversbijdrage geldt;

b. de nominale daling in de personeelslasten in de jaren 2019 tot en met 2021 wordt gerealiseerd met behulp van de inzet van beleidsinstrumenten;

c. in de begroting aanvullende maatregelen voor de middellange en lange termijn zijn genomen om de structurele personeelslasten verder nominaal te laten dalen;

d. in het geval van een lager overschot dan het minimale financieringsoverschot, bedoeld in het eerste lid, onder b, de meevallers volledig (100%) ten gunste komen van de schuldreductie;

e. in het geval van een overschot boven het minimale financieringsoverschot, bedoeld in het eerste lid, onder b, de meevallers door middel van een verdeelsleutel van 50-50% worden dan wel zijn verdeeld over de schuldreductie en investeringen via de kapitaaldienst ter stimulering van de economie;

f. binnen het uitgavenkader zijn compensatiemaatregelen opgenomen om structurele tegenvallers structureel te compenseren en incidentele tegenvallers incidenteel te compenseren;

g. gelden die vrijkomen door de rentevoordelen die ontstaan vanwege de lopende inschrijving, bedoeld in artikel 16, zevende lid, van de Nederlandse Staat worden volledig ingezet voor het doen afnemen van de schulden- en rentlast en voor de nominale verlaging van de staatsschuld.

4. Bij de begroting van Aruba wordt een uiteenzetting verstrekt van de financiële toestand van de collectieve sector van dat land.

Artikel 16. Geldleningen

1. In de begroting, bedoeld in artikel 15, worden de voornemens tot het aantrekken van geldleningen opgenomen.

2. Van de aangetrokken leningen wordt melding gemaakt in de uitvoeringsrapportages, bedoeld in artikel 18.

3. Onze Minister van Financiën van Aruba informeert het college, als bij de uitvoering van de begroting de omvang van een lening het begrote leningbedrag dreigt te overschrijden.

4. Op basis van de voornemens tot het aantrekken van geldleningen, bedoeld in het eerste lid, de meldingen, bedoeld in het tweede lid, en de verstrekte informatie, bedoeld in het derde lid, beoordeelt het college of de begroting voldoet aan de normen, genoemd in artikel 15.

5. Het college beoordeelt tevens of wordt voldaan aan de uitvoering van de verbeteringen van het financieel beheer, voor zover deze betrekking hebben op het aantrekken van leningen.

6. Indien geldleningen ten laste van Aruba worden aangetrokken in het kader van een open biedingprocedure bij de Centrale Bank van Aruba, gebeurt dat aantrekken in overeenstemming met een advies daarover van die Centrale Bank.

7. De Nederlandse Staat heeft een lopende inschrijving op de leningen, bedoeld in het zesde lid, telkens voor het gevraagde leningbedrag, tegen het actuele rendement op staatsleningen van de desbetreffende looptijd, doch uitsluitend voor zover:

- a. deze leningen worden aangewend om kapitaaluitgaven mee te dekken, en
- b. deze leningen niet op enigerlei wijze, direct of indirect, strekken tot het herfinancieren van leningen die Aruba voorafgaand aan de inwerkingtreding van deze wet is aangegaan.

8. Bij een open biedingsproces als bedoeld in het zesde lid, hebben bij gelijke leningvoorwaarden lokale inschrijvingen voorrang.

9. Indien geldleningen ter dekking van de kapitaaluitgaven ten laste van Aruba onderhands worden aangetrokken, worden telkens naast Nederland ook een of meerdere derde partijen in de gelegenheid gesteld om gelijktijdig een aanbod te doen en wordt er vervolgens aangetrokken daar waar de leningvoorwaarden het meest gunstig zijn. Voor de Nederlandse Staat geldt in dit verband het aanbod, bedoeld in het zevende lid. Het achtste lid is van overeenkomstige toepassing.

10. Onze Minister van Financiën van Aruba bericht, na overleg met de ministerraad van dat land, het college over een voornemen tot het onderhands aantrekken van een geldlening, onder bijvoeging van de voorwaarden van de aangeboden geldleningen. Het college adviseert op basis van een onderlinge vergelijking van de leningvoorwaarden binnen veertien dagen na ontvangst van dat bericht. Indien Onze Minister van Financiën van Aruba, na overleg met de ministerraad van dat land, afwijkt van het advies van het college, geschiedt dat met een gemotiveerd besluit. Onze Minister van Financiën van Aruba informeert het college over het genomen besluit.

11. Het college kan de raad van ministers van het Koninkrijk, door tussenkomst van Onze Minister, berichten als blijkt dat Onze Minister van Financiën van Aruba afwijkt van het advies, bedoeld in het tiende lid. Bij dat bericht kan het college adviseren tot het nemen van een aanwijzing als bedoeld in het twaalfde lid. Het college zendt gelijk met het advies een afschrift daarvan aan de ministerraad van Aruba en bericht de Staten dat het advies is verzonden.

12. Op een advies als bedoeld in het elfde lid kan de raad van ministers van het Koninkrijk concluderen tot het geven van een aanwijzing met betrekking tot het onderhands aangaan van leningen. Alvorens een voorstel voor een aanwijzing bij de raad van ministers van het Koninkrijk

wordt ingediend stelt Onze Minister de ministerraad van Aruba in de gelegenheid zijn visie te geven.

13. Het geven van de aanwijzing geschiedt bij koninklijk besluit op de voordracht van Onze Minister, in overeenstemming met de conclusie van de raad van ministers van het Koninkrijk.

Hoofdstuk 5. De uitvoering van begrotingen en de verantwoording daarover

Artikel 17. Uitvoering van beleidsvoornemens

1. Indien de ministerraad van Aruba of een minister van dat land nalaat een voorziening ter uitvoering van een beleidsvoornemen te treffen of deze op een zodanig tijdstip vaststelt, implementeert of uitvoert dat de haalbaarheid van de uitgaven- en ontvangstenramingen in gevaar komt, adviseert het college hierover overeenkomstig artikel 12, derde lid.
2. Het college adviseert eveneens overeenkomstig artikel 12, derde lid, indien de Staten niet met een voorgestelde voorziening instemmen of daarmee op een zodanig tijdstip instemmen dat de haalbaarheid van de uitgaven- en ontvangstenramingen in gevaar komt.
3. Op een advies als bedoeld in het eerste en tweede lid, is artikel 13 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 18. Verantwoordingsinformatie

1. Onze Minister van Financiën van Aruba zendt uiterlijk zes weken na afloop van ieder kwartaal een uitvoeringsrapportage aan het college en aan de Staten, waarin in ieder geval wordt opgenomen informatie over de uitputting van de begroting en de daarmee samenhangende resterende verplichtingenruimte, over eventuele nieuwe beleidsvoornemens met financiële consequenties en over mee- en tegenvallers in de uitvoering van de begroting.
2. Het college en Onze Minister van Financiën van Aruba stellen ten behoeve van de uitvoeringsrapportage gezamenlijk een model vast.
3. Indien uit de uitvoeringsrapportage over het vierde kwartaal blijkt dat er een lager overschot dan het in artikel 15, eerste lid, onder b, bepaalde minimum dreigt of reeds is gerealiseerd, geeft Onze Minister van Financiën Aruba in die rapportage aan welke maatregelen worden voorgenomen ter compensatie van dat lagere overschot.
4. Uiterlijk op 31 augustus van ieder jaar verstrekt Onze Minister van Financiën van Aruba een afschrift van de vastgestelde jaarrekening over het voorafgaande jaar aan het college en aan Onze Minister.
5. De jaarrekening van Aruba gaat vergezeld van een accountantsverklaring met het oog op het verkrijgen van een goedkeurende accountantsverklaring.
6. Indien de jaarrekening op het tijdstip, genoemd in het vierde lid, nog niet is vastgesteld, verstrekt Onze Minister van Financiën van Aruba de in voorbereiding zijnde jaarrekening naar de stand van dat tijdstip. Hij verstrekt de bevindingen van de Algemene Rekenkamer en van Centrale accountantsdienst van Aruba op het ontwerp van de jaarrekening onmiddellijk na de ontvangst van die bevindingen aan het college.
7. Indien uit de vastgestelde jaarrekening blijkt dat sprake is van een lager overschot dan het in artikel 15, eerste lid onder b, bepaalde minimum, geeft Onze Minister van Financiën van Aruba tegelijk met de jaarrekening van Aruba aan welke maatregelen worden genomen ter compensatie van de gevolgen voor de schuldbalans van dat lagere overschot.
8. Het college beoordeelt de voorgenomen maatregelen, bedoeld in het derde en het zevende lid, aan de hand van de normen, genoemd in artikel 15, en zendt Onze Minister van Financiën van Aruba binnen veertien dagen na ontvangst van de betreffende uitvoeringsrapportage een advies overeenkomstig artikel 12, derde lid.

9. Op een advies als bedoeld in het achtste lid, zijn de artikelen 12, vierde en vijfde lid, en 13 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 19. Geen jaarrekening vastgesteld

1. Indien het college op 31 augustus van enig jaar van Aruba nog geen vastgestelde jaarrekening over het voorgaande jaar heeft ontvangen en er naar zijn oordeel ook geen uitzicht bestaat dat binnen een redelijke termijn alsnog een ontwerp-jaarrekening, respectievelijk een vastgestelde jaarrekening zal worden toegezonden, bericht het college dienaangaande de regering van het Koninkrijk, door tussenkomst van Onze Minister.

2. Een bericht van het college als bedoeld in het eerste lid kan vergezeld gaan van een gemotiveerd advies tot het geven van een aanwijzing aan Onze Minister van Financiën van Aruba alsnog een ontwerp-jaarrekening, respectievelijk een vastgestelde jaarrekening ter beoordeling toe te zenden aan het college.

3. Het college zendt gelijk met het advies, bedoeld in het tweede lid, een afschrift daarvan aan de ministerraad van Aruba en bericht de Staten dat het advies is verzonden.

4. Op een advies als bedoeld in het tweede lid kan de raad van ministers van het Koninkrijk besluiten tot het geven van een aanwijzing aan Onze Minister van Financiën van Aruba alsnog een ontwerp-jaarrekening, respectievelijk een vastgestelde jaarrekening ter beoordeling toe te zenden aan het college. Artikel 13, vijfde lid, tweede volzin, is van overeenkomstige toepassing.

5. Het geven van de aanwijzing geschiedt bij koninklijk besluit op de voordracht van Onze Minister, in overeenstemming met de conclusie van de raad van ministers van het Koninkrijk.

Artikel 20. Verbetering van het financieel beheer

1. Onze Minister van Financiën van Aruba rapporteert uiterlijk zes weken na afloop van ieder kwartaal aan het college over de uitvoering van de verbeteringen van het financieel beheer en over de stand van zaken van het financieel beheer. Het college en Onze Minister van Financiën van Aruba stellen ten behoeve van die rapportage gezamenlijk een model vast, dat aangeeft over welke onderwerpen gerapporteerd wordt.

2. Het college kan Onze Minister van Financiën van Aruba ter zake van de uitvoering van de verbeteringen van het financieel beheer aanbevelingen geven.

2. Het college kan Onze Minister van Financiën van Aruba aanbevelingen geven op het terrein van het financieel beheer, rekening houdend met de bevindingen van de Centrale accountantsdienst van Aruba en het rapport van de Algemene Rekenkamer van dat land.

Artikel 21. Aangaan van financiële verplichtingen

1. Een minister van Aruba gaat uitsluitend financiële verplichtingen aan voor zover deze zijn opgenomen in een begroting die niet ingevolge artikel 13 is opgeschort.

2. Een minister van Aruba legt een voornemen tot het aangaan van een financiële verplichting, voor zover het de limieten voor financieel zelfbeheer, zoals die gelden bij de inwerkingtreding van deze wet, te boven gaat, voor advies voor aan een door Onze Minister van Financiën van dat land aan te wijzen functionaris of, bij diens afwezigheid, aan diens eerste of tweede plaatsvervanger. Een positief advies wordt verleend indien de financiële verplichting voortvloeit uit de uitvoering van de begroting. De in de eerste volzin bedoelde limieten kunnen na overleg met het college gewijzigd worden.

3. Indien een minister van Aruba financiële verplichtingen aangaat zonder of in afwijking van een positief advies als bedoeld in het tweede lid, kan Onze Minister van Financiën van dat land voorafgaand toezicht instellen op het aangaan van financiële verplichtingen in de zin dat ten laste van de desbetreffende begroting of bepaalde artikelen van die begroting alleen financiële verplichtingen mogen worden aangegaan nadat hij daarmee heeft ingestemd. Gelijk met het instellen van voorafgaand toezicht bericht die minister daarvan aan de Staten met een afschrift aan het college.

4. In de uitvoeringsrapportages, bedoeld in artikel 18, eerste lid, wordt tevens gerapporteerd over de gevallen waarin een minister van Aruba financiële verplichtingen is aangegaan zonder of in afwijking van een positief advies, als bedoeld in het tweede lid, en over de gevallen waarin toepassing is gegeven aan het derde lid.

5. Indien een minister van Aruba financiële verplichtingen aangaat zonder of in afwijking van een positief advies als bedoeld in het tweede lid, en het voorafgaand toezicht door Onze Minister van Financiën van dat land uitblijft of niet toereikend is, kan het college Onze Minister van Financiën van Aruba adviseren om een beslissing onderscheidenlijk een nadere beslissing te nemen als bedoeld in het derde lid. Het college bericht de Staten dat het advies is verzonden.

6. Indien na het in het vijfde lid bedoelde advies blijkt dat het toezicht door Onze Minister van Financiën van Aruba nog steeds uitblijft dan wel niet toereikend is, kan het college dat berichten aan de raad van ministers van het Koninkrijk door tussenkomst van Onze Minister. Bij dat bericht kan het college adviseren tot het geven van een aanwijzing als bedoeld in het zevende lid. Gelijk met dat advies zendt het college een afschrift daarvan aan de ministerraad van Aruba en bericht het college de Staten dat het advies is verzonden.

7. Op een advies als bedoeld in het zesde lid, kan de raad van ministers van het Koninkrijk concluderen dat ten laste van de desbetreffende begroting of bepaalde artikelen van die begroting geen financiële verplichtingen mogen worden aangegaan voordat het college daarmee heeft ingestemd. Alvorens een voorstel voor een aanwijzing bij de raad van ministers van het Koninkrijk wordt ingediend stelt Onze Minister de ministerraad van Aruba in de gelegenheid zijn visie te geven.

8. De aanwijzing geschiedt bij koninklijk besluit op de voordracht van Onze Minister, in overeenstemming met de conclusie van de raad van ministers van het Koninkrijk.

9. De instemming, bedoeld in het derde lid, en die, bedoeld in het zevende lid, worden verleend als de desbetreffende financiële verplichting voldoet aan het eerste lid.

10. In geval van het aangaan van financiële verplichtingen en het verrichten van privaatrechtelijke rechtshandelingen waartoe door de Staten is besloten, is dit artikel van overeenkomstige toepassing

Artikel 22. Machtigingen tot het verrichten van rechtshandelingen

1. Onze Minister van Financiën van Aruba houdt een register bij van de namen en functies van de personen die gemachtigd zijn tot het verrichten namens Aruba van privaatrechtelijke rechtshandelingen die voortvloeien uit een besluit tot het aangaan van financiële verplichtingen. Daarbij geeft hij tevens aan voor welke rechtshandelingen en tot welke bedragen die personen gemachtigd zijn. Hij maakt dit register bekend na elke wijziging, maar in ieder geval elke zes maanden. Bekendmaking geschiedt op de website van Aruba.

2. Indien toepassing is gegeven aan artikel 21, zevende lid, wordt, na inwerkingtreding van een koninklijk besluit als bedoeld in artikel 21, achtste lid, in het register bij de desbetreffende personen aangetekend dat voor het aangaan van verplichtingen de voorafgaande instemming van het college is vereist.

3. Privaatrechtelijke rechtshandelingen betreffende het aangaan van financiële verplichtingen als bedoeld in het eerste lid, zijn nietig, indien zij zijn aangegaan door personen die daartoe blijkens het register, bedoeld in het eerste en tweede lid, niet of onvoldoende gemachtigd zijn.

4. In afwijking van het derde lid is een rechtshandeling als bedoeld in dat lid wel rechtsgeldig als de bevoegdheid tot het aangaan van de verplichting blijkt uit een ten behoeve van die rechtshandeling verstrekte schriftelijke machtiging van Onze Minister van Financiën van Aruba. Deze machtiging wordt slechts in incidentele gevallen verstrekt.

5. Onze Minister van Financiën van Aruba verstrekt kopieën van de in het vierde lid bedoelde machtigingen aan het college.

6. Het college kan Onze Minister van Financiën van Aruba aanbevelingen geven ter zake van de wijze waarop het beheer wordt gevoerd van het register, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 23. Vaststelling collectieve sector

1. Onze Minister en de ministerraad van Aruba wijzen tweejaarlijks gezamenlijk, na advies van het Centraal Bureau Statistiek van Aruba in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek van Nederland, voor 1 april aan welke rechtspersonen met ingang van het volgende begrotingsjaar behoren tot de desbetreffende collectieve sector.
2. Voor de aanwijzing, bedoeld in het eerste lid, is het System of National Accounts van de Verenigde Naties leidend.
3. De ministerraad van Aruba stelt de betrokken rechtspersonen schriftelijk in kennis van de aanwijzing, bedoeld in het eerste lid.
4. De ministerraad van Aruba rapporteert jaarlijks voor 1 april aan het college over de voorlopige jaarcijfers over het voorgaande kalenderjaar van de desbetreffende collectieve sector.

Artikel 24. Ontwikkelingen in de collectieve sector

1. Het Centraal Bureau Statistiek van Aruba rapporteert aan Onze Minister van Financiën van Aruba uiterlijk op 1 september over de uitgaven-, ontvangsten-, financieringssaldi- en schuld cijfers van het voorafgaande jaar van de betrokken collectieve sector. Daarbij zijn de definities van het System of National Accounts leidend. Het Centraal Bureau voor de Statistiek van Nederland adviseert het Centraal Bureau Statistiek van Aruba.
2. Onze Minister van Financiën van Aruba zendt de rapportage, bedoeld in het eerste lid, binnen twee weken naar het college. Indien uit die rapportage blijkt dat een lager overschot resulteert dan het in artikel 15, eerste lid, onder b, bedoelde overschot, bericht Onze minister van Financiën van Aruba het college gelijktijdig met toezending van de rapportage over het beleid dat zal worden gevoerd ter compensatie van de gevolgen voor de schuldbestand van dat lagere overschot.
3. Indien na kennisneming van de rapportage, bedoeld in het eerste lid, naar het oordeel van het college Onze Minister van Financiën van Aruba niet of niet voldoende compensatie aandraagt, doet het college binnen veertien dagen na ontvangst van de rapportage aan Onze Minister van Financiën van Aruba aanbevelingen over de te nemen maatregelen ter compensatie van de gevolgen voor de schuldbestand van dat lagere overschot.
4. Indien na ten minste veertien dagen na het doen van de aanbevelingen, bedoeld in het derde lid, naar het oordeel van het college sprake blijft van een dreiging van onvoldoende compensatie bericht het college na afloop van die periode dienaangaande de raad van ministers van het Koninkrijk door tussenkomst van Onze Minister.
5. Op het bericht, bedoeld in het vierde lid, is artikel 13, tweede, vijfde en zesde lid, van overeenkomstige toepassing.

Hoofdstuk 6 Bijzondere omstandigheden

Artikel 25. Schade door buitengewone gebeurtenissen

1. Indien dit nodig is in verband met het herstel van schade veroorzaakt door buitengewone gebeurtenissen, waaronder natuurrampen, kan Onze Minister van Financiën van Aruba in overeenstemming met de ministerraad van dat land, de Staten en vervolgens in overeenstemming met een beslissing daarover van de raad van ministers van het Koninkrijk, besluiten af te wijken van de normen, genoemd in artikel 15.
2. Indien in spoedeisende gevallen een beslissing van de raad van ministers van het Koninkrijk niet kan worden afgewacht, kan Onze Minister van Financiën van Aruba in overeenstemming met de ministerraad van dat land, de Staten en met de voorzitter van de raad van ministers van het Koninkrijk verplichtingen aangaan die niet voortvloeien uit de uitvoering van de begroting.
3. Indien geen contact mogelijk is met de voorzitter van de raad van ministers van het Koninkrijk kan Onze Minister van Financiën van Aruba in overeenstemming met de ministerraad van dat land

en met de Staten de noodzakelijke maatregelen treffen die kunnen leiden tot een afwijking van de normen, bedoeld in artikel 15.

Hoofdstuk 7 Beroep

Artikel 26. Beroep

1. Tegen een koninklijk besluit als bedoeld in deze wet, houdende een of meer aanwijzingen, staat voor Onze Minister van Financiën van Aruba, handelende in overeenstemming met de ministerraad van dat land, gedurende dertig dagen na verzending van het besluit beroep open bij Ons. De Raad van State van het Koninkrijk is belast met het voorbereiden van het ontwerpbesluit inzake de beslissing op het beroep. Ons besluit wordt in het Afkondigingsblad van Aruba bekend gemaakt en ter kennis van de ministerraad van Aruba en de Staten gebracht.

2. De Raad van State van het Koninkrijk kan bij de voorbereiding van het ontwerpbesluit, bedoeld in het eerste lid, belanghebbenden, getuigen, deskundigen en tolken oproepen om tijdens het onderzoek ter zitting te worden gehoord. De Raad van State van het Koninkrijk stelt in ieder geval Onze Minister van Financiën van Aruba en, zo hij dat wenselijk acht, andere ministers van dat land in de gelegenheid te worden gehoord.

3. Artikel 45 van de Wet op de Raad van State is van overeenkomstige toepassing.

4. De artikelen 6:5, 6:6, 6:14, 6:15, 6:17, 6:21, 8:24, 8:25, 8:27 tot en met 8:29, 8:31, 8:32, 8:33 tot en met 8:36, eerste lid, 8:39, 8:50, 8:61 en 8:62 van de Algemene wet bestuursrecht zijn van overeenkomstige toepassing. Ambtsberichten en andere door Onze Minister aangewezen stukken zijn niet openbaar.

5. Het ontwerpbesluit inzake de beslissing op het beroep, bedoeld in het eerste lid, is niet openbaar.

6. Artikel 27d van de Wet op de Raad van State is van overeenkomstige toepassing. Het onderzoek ter zitting is openbaar.

7. Het beroep schorst niet de werking van het besluit waartegen het is gericht.

8. De Raad van State van het Koninkrijk kan een procesreglement vaststellen voor de behandeling van het beroep, bedoeld in het eerste lid, en van het verzoek om een voorlopige voorziening, bedoeld in artikel 27.

9. Binnen twee maanden na ontvangst van het ontwerpbesluit kan Onze Minister, met vermelding van de gerezen bedenkingen, de Raad van State van het Koninkrijk verzoeken zijn ontwerp in nadere overweging te nemen. In het kader van die nadere overweging stelt de Raad van State van het Koninkrijk opnieuw Onze Minister van Financiën van Aruba en, zo hij dat wenselijk acht, andere ministers van dat land in de gelegenheid te worden gehoord.

10. Ons besluit wijkt niet af van het ontwerp of, indien daarvan sprake is, het nader ontwerp, voor zover het advies van de Raad van State van het Koninkrijk uitsluitend is gebaseerd op rechtmatigheidsgronden, en voor het overige uitsluitend indien zeer zwaarwegende, op het in deze wet geregelde toezicht betrekking hebbende, gronden daartoe aanleiding geven. Indien Ons besluit afwijkt van het ontwerp of het nader ontwerp wordt het in het Staatsblad geplaatst met een rapport van Onze Minister. Dit rapport bevat in ieder geval de argumenten op grond waarvan wordt voorgesteld af te wijken van het ontwerp respectievelijk het nader ontwerp, alsmede het ontwerp zelf en indien daarvan sprake is, het nader ontwerp.

11. Ons besluit wijkt voorts niet af van het ontwerp dan na toepassing van het negende lid, eerste volzin. Indien niet binnen twee maanden een verzoek als bedoeld in de eerste volzin van het negende lid is gedaan, beslissen Wij overeenkomstig het ontwerp van de Raad van State van het Koninkrijk.

12. Besluiten van Onze Minister op grond van deze wet zijn niet vatbaar voor beroep op de administratieve rechter op grond van de landsverordening van Aruba die de administratieve

rechtspraak regelt of de Algemene wet bestuursrecht. Dit geldt eveneens voor Ons besluit als bedoeld in het eerste lid.

Artikel 27. Voorlopige voorziening

1. Indien op grond van artikel 26, eerste lid, tegen een besluit beroep is ingesteld, kan een daartoe door de Vicepresident van de Raad van State aangewezen staatsraad op verzoek een voorlopige voorziening treffen indien onverwijlde spoed, gelet op de betrokken belangen, dat vereist.
2. Een verzoek om voorlopige voorziening kan worden gedaan door Onze Minister van Financiën van Aruba, handelende in overeenstemming met de ministerraad van dat land.
3. Artikel 45 van de Wet op de Raad van State is van overeenkomstige toepassing,
4. De artikelen 6:5, 6:6, 6:14, 6:15, 6:17, 6:21, 8:68, 8:72, vijfde lid, en 8:83, eerste, derde en vierde lid, van de Algemene wet bestuursrecht zijn van overeenkomstige toepassing.
5. De staatsraad, bedoeld in het eerste lid, doet zo spoedig mogelijk schriftelijk of mondeling uitspraak.
6. De uitspraak strekt tot:
 - a. onbevoegdheid van de staatsraad, bedoeld in het eerste lid,
 - b. niet-ontvankelijkverklaring van het verzoek,
 - c. afwijzing van het verzoek, of
 - d. gehele of gedeeltelijke toewijzing van het verzoek.
7. De staatsraad, bedoeld in het eerste lid, kan de voorlopige voorziening, op verzoek en ambtshalve, opheffen of wijzigen, nadat hij partijen heeft gehoord, althans behoorlijk heeft opgeroepen. De artikelen 6:4, derde lid, 6:5, 6:6, 6:14, 6:15, 6:17, 6:21 en 8:83 eerste, derde en vierde lid, van de Algemene wet bestuursrecht zijn van overeenkomstige toepassing.
8. De voorlopige voorziening vervalt, zodra door Ons is beslist, voor zover daarvoor in Ons besluit geen ander tijdstip is aangegeven.

Hoofdstuk 8 Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 28. Deelnemingen

Aruba heeft regelgeving die voldoet aan internationaal aanvaarde normen op het gebied van:

- a. procedures voor vervreemding en verkrijging van aandelen in rechtspersonen door Aruba,
- b. richtlijnen voor het dividendbeleid van rechtspersonen waarin Aruba deelneemt, en
- c. procedures en eisen rond de benoeming en het ontslag van bestuurders van rechtspersonen waarin Aruba deelneemt.

Artikel 29. Overgangsbepalingen publiek-private samenwerking en financieel beheer

1. Aruba gaat tot en met 2021 geen nieuwe financiële publiek-private samenwerkingsverplichtingen aan.
2. De verplichting, bedoeld in artikel 18, vijfde lid is voor het eerst van toepassing over het boekjaar 2021.
3. In afwijking van artikel 18, vijfde lid, geldt over het boekjaar 2020 dat een accountantsverklaring wordt verkregen bij de financiële verantwoording in overeenstemming met een financieel stelsel voor bijzondere doeleinden.

Artikel 30. Lopende begroting bij aanvang toezicht

1. Onmiddellijk na de inwerkingtreding van deze wet zendt Onze Minister van Financiën van Aruba aan het college een afschrift van de begroting voor het jaar van die inwerkingtreding.
2. Het college beoordeelt die begroting overeenkomstig de beoordeling bedoeld in artikel 12, tweede lid, en rapporteert uiterlijk vier weken na ontvangst van die begroting aan Onze Minister van Financiën van Aruba overeenkomstig artikel 12, tweede lid. Artikel 12, derde tot en met vijfde lid, en artikel 13 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 31. Verantwoording in Nederlandse begroting

1. De uitgaven en ontvangsten samenhangende met het verstrekken van leningen als bedoeld in artikel 16 door de Staat der Nederlanden aan Aruba komen ten laste respectievelijk ten gunste van de begroting van Onze Minister.
2. De valutarisico's samenhangende met het verstrekken van leningen als bedoeld in artikel 16 door de Staat der Nederlanden aan Aruba komen ten laste respectievelijk ten gunste van de begroting van Onze Minister.

Artikel 32. Beheer bescheiden

Het beheer van de bescheiden betreffende de werkzaamheden van het college wordt in het bestuursreglement, bedoeld in artikel 5, eerste lid, geregeld. De bescheiden worden na beëindiging van de werkzaamheden van het college bewaard in het archief van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De bescheiden worden in afschrift ter beschikking gesteld aan Aruba.

Artikel 33. Evaluatie

1. Onze Minister zendt binnen drie jaar na de inwerkingtreding van deze rijkswet aan de vertegenwoordigende lichamen Aruba en Nederland een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van deze rijkswet in de praktijk.
2. Met het oog op dit verslag stelt Onze Minister, in overeenstemming met de raad van ministers van het Koninkrijk, uiterlijk zes maanden voor het verstrijken van deze termijn een evaluatiecommissie in.
3. De evaluatiecommissie bestaat uit drie onafhankelijke leden die op grond van deskundigheid en volgens de volgende procedure worden benoemd:
 - a. de voorzitter in overeenstemming met Onze Minister van Financiën van Aruba;
 - b. een lid in overeenstemming met Onze Minister van Financiën van Aruba;
 - c. een lid, aan te wijzen door Onze Minister.
4. De evaluatiecommissie kan zich ter uitvoering van haar werkzaamheden laten ondersteunen.
5. De evaluatiecommissie brengt uiterlijk drie maanden nadat deze is ingesteld, door tussenkomst van Onze Minister, verslag uit aan de raad van ministers van het Koninkrijk.
6. Het verslag van de evaluatiecommissie bevat in ieder geval:
 - a. een oordeel over de vraag of en zo ja, in hoeverre Aruba voldoet aan de normen, genoemd in artikel 15;
 - b. een oordeel of er sprake is van niet aan Aruba te wijten omstandigheden, waaronder die genoemd in artikel 25, die het voldoen aan de normen, genoemd in artikel 15, in de weg hebben gestaan;
 - c. een aanbeveling over het tijdstip van de volgende evaluatie;
 - d. zo nodig, met het oog op een optimale uitvoering van deze wet, aanbevelingen aan Aruba met betrekking tot het krachtens deze wet uit te oefenen toezicht.

7. Artikel 8 is ten aanzien van de evaluatiecommissie van overeenkomstige toepassing.

8. De Raad van Ministers van het Koninkrijk kan na de periode van drie jaar, bedoeld in het eerste lid, besluiten tot het laten opstellen van een verslag, bedoeld in het eerste lid. Het eerste tot en met vijfde lid zijn van toepassing, indien het verslag is opgesteld.

Artikel 34. Overgangsbepaling leden van het college

De personen die voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze Rijkswet zijn benoemd als lid van het College Aruba financieel toezicht blijven lid gedurende de resterende termijn van hun benoeming, met dien verstande dat een eventuele herbenoeming wordt beheerst door de bepalingen van deze Rijkswet.

Artikel 35. Inwerkingtreding

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Artikel 36. Vervallen wet

Deze wet vervalt op een bij koninklijk besluit, op voordracht van Onze Minister, in overeenstemming met de conclusie van de raad van ministers van het Koninkrijk, te bepalen tijdstip. Dit tijdstip is het tijdstip met ingang waarvan Aruba:

- a. gedurende de laatste drie achtereenvolgende jaren voldoet aan de normen, genoemd in artikel 15, met uitzondering van de norm, genoemd in artikel 15, eerste lid, onder c, en een goedkeurende accountantsverklaring, in de vorm van een controleverklaring, van een externe, in overeenstemming met het college aangewezen, accountant van de jaarrekeningen over die jaren kan overleggen waaruit dit blijkt;
- b. met betrekking tot de norm in artikel 15, eerste lid, onder c, een schuldquote van de collectieve sector heeft die gedurende de laatste vijf achtereenvolgende jaren minimaal een lineaire daling heeft laten zien richting 50% per 2039, en een goedkeurende accountantsverklaring, in de vorm van een controleverklaring, van een externe, in overeenstemming met het college aangewezen, accountant kan overleggen waaruit dit blijkt;
- c. in de Staatsregeling van Aruba een bepaling heeft opgenomen dat bij landsverordening, waarbij de Staten een zodanige ontwerp-landsverordening niet kan goedkeuren of niet kan besluiten tot voordracht van een zodanige ontwerp-landsverordening dan met twee derden der uitgebrachte stemmen, de volgende normen worden opgenomen:
 - 1°. de in de begroting en de meerjarige begroting opgenomen uitgaven op de gewone dienst minimaal worden gedekt door de ter dekking van die uitgaven opgenomen middelen en de opgenomen kapitaaluitgaven minimaal worden gedekt door de ter dekking van die uitgaven opgenomen middelen, rekening houdend met de verwachte ontvangsten uit geldleningen;
 - 2°. de schuldquote mag vanaf 2039 maximaal 50% van het bruto binnenlands product bedragen;
 - 3°. het financieringssaldo van de collectieve sector bedraagt vanaf het jaar 2021 structureel een overschot van minimaal 1% van het bruto binnenlands product;
- d. de landsverordening waarin de normen worden opgenomen, bedoeld onder c, in werking heeft laten treden;
- e. binnen het Arubaanse staatsbestel een orgaan heeft ingesteld met taken en bevoegdheden die gelijkwaardig zijn aan de taken en bevoegdheden van het college, met uitzondering van de advisering aan de raad van ministers van het Koninkrijk, en de wetgeving waarbij deze instelling wordt verwezenlijkt, in werking is getreden.

Artikel 37. Citeertitel

Deze wet wordt aangehaald als: Rijkswet Aruba financieel toezicht.

Lasten en bevelen dat deze Rijkswet in het Staatsblad, in het Publicatieblad van de Nederlandse Antillen en in het Afkondigingsblad van Aruba zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

De Minister van Financiën

MEMORIE VAN TOELICHTING

I ALGEMEEN

1. Inleiding

Met dit voorstel van rijkswet wordt het financieel toezicht vanuit het Koninkrijk en de instelling van het College Aruba financieel toezicht (hierna: het college) bij rijkswet vastgelegd. Na de totstandkoming van een daartoe strekkend, tussen Nederland en Aruba overeengekomen protocol - heeft Aruba in 2015 zelf het financieel toezicht vanuit het Koninkrijk geregeld in de Landsverordening Aruba Tijdelijk financieel toezicht (hierna: de Landsverordening; Afkondigingsblad van Aruba, 2015, no. 39). De regeringen van Nederland en Aruba willen dit financiële toezicht thans regelen door middel van een onderlinge regeling in de vorm van een rijkswet op grond van artikel 38, tweede lid, van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden (consensusrijkswet).

Aanleiding hiervoor kan worden gevonden in de COVID-19 pandemie (hierna: coronacrisis), die zeer ingrijpende gevolgen heeft voor alle landen binnen het Koninkrijk. Aruba wordt daardoor zodanig in (de continuïteit van) zijn functioneren bedreigd, dat het zonder steun, waaronder in de vorm van extra liquide middelen, niet in staat is om te voldoen aan de lopende financiële verplichtingen en aanvullende financiële verplichtingen als gevolg van de coronacrisis. Nederland verleent reeds steun aan Aruba en is bereid om deze steun voor langere tijd te verlenen, waarmee Nederland een langdurige financiële relatie met Aruba aangaat. Financieel toezicht op de begroting van Aruba vanuit het Koninkrijk is van groot belang en blijft de komende tijd noodzakelijk. In verband met deze langjarige financiële relatie achten Nederland en Aruba het wenselijk het financieel toezicht voor Aruba te regelen door middel van een consensusrijkswet. Het regelt de instelling van een onafhankelijk orgaan dat hoofdzakelijk belast zal zijn met de advisering over ontwerp-Landsbegrotingen, alsmede met de beoordeling van vastgestelde Landsbegrotingen aan de hand van daarvoor geldende begrotingsnormen en van de daaropvolgende uitvoering en de verantwoording van de Landsbegrotingen. Daarbij is nadrukkelijk ook een rol weggelegd voor de raad van ministers van het Koninkrijk.

Erkend zij dat de redenen voor financieel toezicht ten aanzien van Aruba verschillen van die ten aanzien van de landen Curaçao en Sint Maarten, niet in de laatste plaats vanwege de schuldsanering die onderdeel was van de staatkundige herstructurering van de voormalige Nederlandse Antillen. Dit rechtvaardigt een eigen normenkader, in een eigen rijkswet: de Rijkswet Aruba financieel toezicht (hierna: de RAft). Het voorstel voor deze rijkswet is dan ook geschoeid op de leest van de eerdergenoemde Landsverordening en de daarbij behorende protocollen (zie hieronder). Waar nodig en dienstbaar zijn hieraan elementen toegevoegd die op grond van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (hierna: de Rft; Stb. 2010, 334) reeds golden voor het toezicht inzake de financiën van deze landen. De belangrijkste daarvan worden hieronder nader toegelicht.

De op artikel 38, tweede lid, van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden gebaseerde rijkswetgeving kan, anders dan de rijkswetgeving ter zake van aangelegenheden van het Koninkrijk, alleen tot stand komen en worden gewijzigd indien de betrokken landen daarmee instemmen. Met Aruba heeft overleg plaatsgevonden over het voorstel van rijkswet en Aruba is betrokken geweest bij het opstellen van dit voorstel van rijkswet. Het voorstel wordt mede namens Onze Minister van Financiën van Nederland uitgebracht.

2. Hoofdpijnen van het voorstel

2.1. Aanleiding en achtergrond

Met dit voorstel van rijkswet wordt het financieel toezicht vanuit het Koninkrijk op Aruba, zoals nu geldt op grond van de Landsverordening en twee protocollen (hieronder toegelicht), bij rijkswet geregeld en daarmee gecontinueerd. In verband met de langdurige financiële relatie tussen Aruba en Nederland achten de regeringen van Aruba en Nederland het wenselijk dat onafhankelijk

toezicht bij rijkswet wordt ingesteld en gecontinueerd om te komen tot een duurzaam herstel en waarborging van de financiële positie van Aruba.

Op 2 mei 2015 zijn de regeringen van Aruba en Nederland een protocol overeengekomen (hierna: het Protocol 2015; www.cft.cw). Hierin wordt het kader geschapen voor de realisering van duurzame openbare financiën door middel van toezicht op de financiële haalbaarheid van de begrotingen van Aruba. In het Protocol 2015 wordt onderscheid gemaakt tussen besluiten en aanvullende afspraken.

Bij de besluiten zijn onder andere afspraken gemaakt over technische bijstand, het opvolgen van de aanbevelingen van het College financieel toezicht van Curaçao en Sint Maarten, voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Landsverordening en de instelling van het college, over de begroting 2015, de inwerkingtreding van de Landsverordening, het feitelijk functioneren van het college op basis van de Landsverordening.

In de aanvullende afspraken van het Protocol 2015 zijn afspraken gemaakt over de rol van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van Nederland bij het financieel toezicht. Die afspraken hebben onder andere betrekking op de rol van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bij het college (het doen van voordrachten aan de Koning tot benoeming van leden in dit college, de ter beschikking stelling van het personeel voor het secretariaat door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de kosten van het college, etc.), de vaststelling van de collectieve sector, de rol bij het geven van aanwijzingen door de raad van ministers van het Koninkrijk en de verplichting om aan Aruba een zienswijze te vragen. Deze aanvullende afspraken gelden tussen Aruba en Nederland en staan naast de Landsverordening.

De Landsverordening is op 2 september 2015 in werking getreden. In artikel 14 van deze landsverordening zijn de belangrijkste normen voor de begrotingen vastgelegd. Hierin is onder andere bepaald dat voor de collectieve sector het tekort voor het begrotingsjaar 2015 maximaal 3,7%, in 2016 maximaal 2,0% en in 2017 0,5% van het BBP, mag bedragen en dat er in 2018 een overschot is van minimaal 0,5%.

Op 22 november 2018 hebben de regeringen van Aruba en Nederland het Protocol Aruba Nederland 2019-2021 "Inkadering van het pad richting solide, transparante en houdbare overheidsfinanciën van Aruba" (hierna: het Protocol 2019-2021) afgesloten (Kamerstukken II, 2018-2019, 35000-IV, nr. 31). Daarin zijn onder andere normen voor de begrotingsjaren 2019 tot en met 2021 en verder afgesproken. Het financieel toezicht is daarbij voor (in ieder geval) drie jaar overeengekomen. Tevens zijn daarin begrotingsregels voor Aruba overeengekomen en zijn er afspraken gemaakt die bijdragen aan het doel te komen tot duurzame overheidsfinanciën. Daarnaast zijn de aanvullende afspraken uit het Protocol 2015 herbevestigd in het Protocol 2019-2021. Voorts is in het Protocol 2019-2021 afgesproken dat de Landsverordening wordt aangepast, in ieder geval in die zin dat de in het Protocol 2019-2021 bepaalde normen voor de jaren 2019-2021 en verder worden opgenomen in artikel 14 van de Landsverordening. Tot op heden is de Landsverordening niet aangepast.

2.2. Inhoud van de regeling

Dit voorstel van rijkswet volgt de opbouw van de Landsverordening. Gelet op de autonomie van Aruba gaan Aruba en Nederland uit van de eigen inzet van de begrotingsautoriteiten van Aruba voor de gezondmaking van de overheidsfinanciën. De verantwoordelijkheid voor het financiële beleid, voor de organisatie en de kwaliteit van de processen blijft bij Aruba. Dit geldt voor zowel de financiële positie van Aruba, het herstel en behoud van het evenwicht, als de risicobeheersing en de opzet van de financiële functie. Het voorstel van rijkswet stelt onafhankelijk verticaal toezicht in op de vastgestelde Landsbegrotingen en wijzigingen daarvan, op de jaarrekeningen en op door Aruba af te sluiten leningen. Het oogmerk daarbij is dat een uitsluitend zuiver technisch financieel oordeel wordt gegeven, dat gericht is op de toetsing aan de normen zoals opgenomen in het onderhavige ontwerp. De belangrijkste uitgangspunten daarin zijn:

- vastlegging van een set van begrotingsnormen en begrotingsregels;
- duurzame overheidsfinanciën gericht op adequaat herstel en behoud van het financieel evenwicht;
- versterking van de financiële positie van Aruba die met name tot uitdrukking komt in een afbouw van de schuldpositie;

- het versterken van de financiële functie, waartoe in ieder geval wordt gerekend het proces van de begroting en rekeningcyclus, ordelijkheid en controleerbaarheid van de producten uit deze cyclus in het belang van de afnemers van deze producten;
- de periodieke rapportage over het vorenstaande.

De soliditeit van de financiële positie die resulteert in materieel evenwicht op de begroting vormt aldus de voornaamste doelstelling van het toezicht zoals voorgesteld met het onderhavige ontwerp. Voor het bereiken van deze doelstelling is het oordeel van een onafhankelijk toezichthoudend orgaan over het duurzaam begrotingsevenwicht van groot belang.

De afspraken uit het Protocol 2019-2021 over de normen voor 2019 tot en met 2021 en verder, de begrotingsregels, financieel beheer en publiek private samenwerking zijn in dit voorstel van rijkswet overgenomen, voor zover deze afspraken duidelijk en concreet genoeg zijn om als wettelijke bepalingen te kunnen worden opgenomen. Afspraken uit het Protocol 2019-2021, zoals de verplichting voor Aruba om uiterlijk 31 januari 2019 het financieel stelsel technisch uit te werken en het streven naar duurzame overheidsfinanciën, zijn niet overgenomen. Deze afspraken hebben een einddatum in het verleden of zijn te vaag. Het streven naar duurzame overheidsfinanciën en gezondmaking van de overheidsfinanciën is niettemin een vaststaand uitgangspunt voor de begroting van Aruba in dit wetsvoorstel van rijkswet. De normen en de begrotingsregels uit het Protocol 2019-2021 dragen aan dat uitgangspunt bij.

Tot slot zijn ook de aanvullende afspraken in het Protocol 2015 opgenomen in dit voorstel van rijkswet. Deze afspraken met de regering van Aruba, over de rol van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in het kader van het financieel toezicht, zoals hiervoor in paragraaf 2.1 is omschreven, worden met dit voorstel van rijkswet voor Aruba wettelijk verankerd.

2.3. Bevoegdheden

Dit voorstel van rijkswet regelt de instelling van een onafhankelijk orgaan in de vorm van het college dat hoofdzakelijk belast zal zijn met de advisering over ontwerp-Landsbegrotingen, alsmede met de beoordeling van vastgestelde Landsbegrotingen aan de hand van daarvoor geldende begrotingsnormen en van de daaropvolgende uitvoering en de verantwoording van de Landsbegrotingen. Daarbij is nadrukkelijk ook een rol weggelegd voor de raad van ministers van het Koninkrijk. Het college zal in voorkomende gevallen door overleg en met adviezen de bij de begroting betrokken partijen moeten overtuigen om deze in overeenstemming te brengen met en te houden aan de voor het financieel toezicht afgesproken normen. Onze Minister van Financiën van Aruba en de ministerraad van Aruba zijn niet gebonden aan de aanbevelingen, maar dienen wel aan het college te berichten of, in hoeverre en op welke wijze rekening wordt gehouden met die aanbevelingen. Ingevolge dit voorstel van rijkswet kan alleen de rijksministerraad, na berichtgeving van het college, aanwijzingen geven aan Onze Minister van Financiën van Aruba en de ministerraad van Aruba.

Bij een blijvend verschil van inzicht tussen het college en de landsregering inzake de uitvoering van dit voorstel van rijkswet bericht het college de raad van ministers van het Koninkrijk daarover. Hiermee wordt gewaarborgd dat voorzieningen die dan kunnen worden getroffen van een aanvaardbare bestuurlijke legitimatie worden voorzien. Niet het college kan ingrijpen. Uitsluitend de raad van ministers van het Koninkrijk kan dat doen. Indien een voorstel wordt gedaan om een aanwijzing te geven krijgt het bestuur van Aruba de gelegenheid zijn visie te geven voordat dat voorstel bij de raad van ministers van het Koninkrijk wordt ingediend. Tegen een koninklijk besluit op grond van deze regeling om de ministerraad van Aruba een aanwijzing te geven, staat voor Onze Minister van Financiën van Aruba, handelende in overeenstemming met de ministerraad van Aruba, vervolgens Kroonberoep open.

2.4 Samenstelling en taak van het college

Het college bestaat uit drie personen. Van de leden van het college wordt verwacht dat zij beschikken over een brede bestuurlijke, beleidsmatige en financiële deskundigheid. Het college wordt ondersteund door een secretaris en deskundig personeel. Secretaris en personeel worden op voordracht van het college vanwege Onze Minister ter beschikking gesteld. Secretaris en personeel staan onder de leiding van het college. Ook hoe de benoeming van de leden plaatsvindt is in dit wetsvoorstel opgenomen.

De taken van het college zijn gericht op de vaststelling en de uitvoering van begrotingen die voldoen aan de begrotingsnormen en op de beheersing van het totaal van de geldleningen. Gewaarborgd is dat voldoende deskundigheid in het college aanwezig zal zijn, dat specifieke inbreng vanuit Aruba mogelijk zal zijn en dat voldoende capaciteit beschikbaar is voor de werkzaamheden voor en het overleg met Aruba.

2.5 Wijze van toezicht

Om het financieel toezicht optimaal te laten plaatsvinden, moet het college zicht hebben op de begrotingscyclus en het financieel beheer van Aruba en voorts kunnen beschikken over alle informatie die het nodig acht voor zijn taak. In deze toelichting komen achtereenvolgens aan de orde:

- de procedure voor de advisering over ontwerp-begrotingen en de beoordeling van begrotingen door het college (hoofdstuk 3 van het voorstel);
- de normen voor de beoordeling van begrotingen en voorgenomen geldleningen (hoofdstuk 4 van het voorstel);
- de uitvoering van begrotingen en de verantwoording daarover, waaronder het financieel beheer (hoofdstuk 5 van het voorstel).

2.5.1 De procedure voor de advisering over ontwerp-begrotingen en de beoordeling van begrotingen door het college (hoofdstuk 3 van het voorstel)

2.5.1.1. De vaststelling van de begroting

De regeling van het begrotingstoezicht voorziet erin dat een vastgestelde begroting of begrotingswijziging onmiddellijk na vaststelling aan het college wordt gezonden. Het college beoordeelt de begroting op basis van artikel 15 en voorziet het zo nodig van zijn advies. Indien het college daartoe redenen aanwezig acht kan de begroting ter beoordeling worden voorgelegd aan de raad van ministers van het Koninkrijk. Het college kan daarbij de raad van ministers van het Koninkrijk adviseren te beslissen tot het geven van een aanwijzing tot aanpassing van de begroting. De procedure waarborgt dat, voordat het zover komt, het bestuur van Aruba de gelegenheid heeft om zelf naar eigen inzicht de nodige aanpassingen door te voeren dan wel het eigen standpunt te presenteren. De raad van ministers van het Koninkrijk kan uiteindelijk anders beslissen dan het advies van het college.

2.5.1.2 Advisering bij de begrotingsvoorbereiding

Het college kan gevraagd en ongevraagd ook adviseren over een ontwerp-begroting. Zonodig kunnen de desbetreffende stukken bij Aruba opgevraagd worden. Als er zo'n gevraagd of ongevraagd advies wordt uitgebracht over de ontwerp-begroting moet het bij de Staten ingediende ontwerp vergezeld gaan van dat advies en in de memorie van toelichting worden toegelicht in hoeverre en op welke wijze met dat advies rekening is gehouden.

2.5.2 De normen voor de beoordeling van begrotingen en voorgenomen geldleningen (hoofdstuk 4 van het voorstel);

De in de begroting opgenomen ramingen van de uitgaven en de ontvangsten moeten passen binnen de in artikel 15, eerste lid, opgenomen normering. Bij de beoordeling of aan die normen is voldaan worden de aspecten betrokken die in het tweede lid en het derde lid van artikel 15 zijn opgesomd. Het college voert een begrotingstechnische toets uit: het beoordeelt of de begrotingen binnen de afgesproken grenzen voldoen aan de normen, genoemd in artikel 15, eerste lid. Met het oog op die beoordeling beziet het college of de begrotingen ook voldoen aan de basisaspecten van een volledige, ordelijke en controleerbare begroting en aan de begrotingsregels, bedoeld in het derde lid.

In artikel 15, eerste lid, is een norm voor het financieringssaldo opgenomen. Daarbij dient te worden opgemerkt dat de in het Protocol 2019-2021 opgenomen normen ook gelden na 2021, aangezien in het Protocol 2019-2021 is bepaald "en verder". In dit voorstel van rijkswet is voor Aruba de norm voor het financieringssaldo van de collectieve sector voor het jaar 2021 en verder, zoals afgesproken in het Protocol 2019-2021, opgenomen. Verder is in artikel 15, eerste lid, de

norm voor het verlagen van de schuldquote naar maximaal 50% van het bruto binnenlands product in 2039. Vanwege de gevolgen van het corona-virus wordt in afwijking van het Protocol 2019-2021 geen norm van 70% voor de schuldquote gehanteerd voor 2027. Deze norm zou gezien het corona-virus lastig haalbaar zijn, omdat de schulden op het moment aan het oplopen zijn. Als aanvullende en nieuwe norm ten opzichte van het Protocol 2019-2021 is opgenomen dat in de begroting een onderscheid wordt gemaakt tussen de gewone dienst en de kapitaaldienst. Deze norm kent twee doelen. Allereerst creëert het inzicht in de aard van de financieringsbehoefte. Ten tweede creëert het de mogelijkheid om te bepalen dat er voor de gewone dienst niet geleend mag worden. Dit draagt bij aan de houdbaarheid van de overheidsfinanciën van Aruba.

Verder moeten bij de beoordeling van de begroting van Aruba de begrotingsregels worden betrokken, zoals afgesproken in het Protocol 2019-2021. Aruba heeft hoge personeelslasten en een hoge schuldquote. De begrotingsregels zijn erop gericht om deze lasten en de schuld te reduceren. Meevallers moeten worden ingezet voor schuldreductie.

Ook het geldleningbeleid en -beheer moeten voldoen aan de normen van artikel 15. In tegenstelling tot de regeling in de Landsverordening gaat voor Aruba, als gevolg van dit voorstel van rijkswet, gelden dat de Nederlandse Staat een lopende inschrijving heeft op geldleningen ten laste van Aruba die worden aangewend om de kapitaaluitgaven te dekken. De Nederlandse Staat schrijft telkens in voor het gevraagde leningbedrag, tegen het actuele rendement op staatsleningen van de desbetreffende looptijd. De lopende inschrijving geldt alleen voor leningen voor de kapitaaldienst. Aruba leent op grond van de Landsverordening zowel voor de kapitaaldienst als voor de gewone dienst momenteel grotendeels op de binnenlandse markt en gaat geldleningen aan buiten het Koninkrijk. De lopende inschrijving is niet bedoeld voor de herfinanciering van leningen die Aruba voorafgaand aan de inwerkingtreding van de RAft is aangegaan om uitgaven aan de gewone dienst of kapitaaluitgaven mee te dekken.

2.5.3. De uitvoering van begrotingen en de verantwoording daarover, waaronder het financieel beheer (hoofdstuk 5 van het voorstel)

2.5.3.1 De uitvoering van begrotingen en de verantwoording daarover

Gedurende het begrotingsjaar moet het college inzicht hebben in de uitvoering van de vastgestelde begrotingen. Dat teneinde te kunnen bepalen of er sprake is van een lager overschot dan het in artikel 15, eerste lid, onder b, bepaalde minimum. Daartoe zendt Onze Minister van Financiën van Aruba ieder kwartaal uitvoeringsrapportages aan het college, zo nodig voorzien van een opgave van de voorgenomen maatregelen ter compensatie van dat lagere overschot. Het college maakt cijfermatige analyses van de uitputting van de begroting en van de verplichtingen die zijn aangegaan. Ontwerpen voor landsverordeningen tot wijziging van de begroting doorlopen dezelfde procedure als een ontwerpbegroting. Op grond van artikel 8 kan het College nadere informatie opvragen.

Artikel 21 heeft betrekking op het aangaan van financiële verplichtingen. Dat mag alleen voor zover een rechtsgeldige begroting dat toelaat. Onze Minister van Financiën van Aruba moet erop toezien dat deze regel ook wordt nageleefd. Hij kan zo nodig zelfs voorafgaand toezicht instellen op het aangaan van financiële verplichtingen in die zin dat daarvoor zijn instemming is vereist. Mocht in een concrete situatie, waarin uitgaven worden gedaan zonder dat een rechtsgeldige begroting daarin voorziet, dat voorafgaande toezicht uitblijven of ontoereikend zijn, dan kan het college die minister daarover een advies uitbrengen. Als vervolgens blijkt dat dat toezicht door Onze Minister van Financiën van Aruba nog steeds uitblijft of ontoereikend is, dan kan het college de raad van ministers van het Koninkrijk aanbevelen via het geven van een aanwijzing zelf preventief toezicht in te stellen op het aangaan van financiële verplichtingen. In dat geval wordt dat toezicht uitgeoefend door het college.

2.5.3.2 Financieel beheer

Het financieel beheer van Aruba dient op orde te zijn. Aan de nodige verbeteringen van het financieel beheer moet nog worden gewerkt. Jaarrekeningen worden bijvoorbeeld niet op tijd vastgesteld en de kwaliteit daarvan kan nog worden verbeterd met het oog op hete verkrijgen van een goedkeurende accountantsverklaring. Ook kan de financiële kolom worden versterkt, in het

bijzonder de interne controle op de financiële administratie en verantwoording. Ook op andere vlakken van het financieel beheer kan nog het nodige worden verbeterd. Het college houdt aan de hand van kwartaalrapportages toezicht op de uitvoering van de verbeteringen van het financieel beheer en over de stand van zaken van het financieel beheer. Het college kan ter zake van de uitvoering van de verbeteringen van het financieel beheer aanbevelingen doen. Ook kunnen de bevindingen van accountant en Algemene Rekenkamer, evenals eigen bevindingen, voor het college aanleiding zijn tot het geven van aanbevelingen op het terrein van financieel beheer.

2.6. Corporate Governance

Het is van groot belang dat zorgvuldig wordt omgegaan met het gebruikmaken van privaatrechtelijke constructies bij het uitvoeren van de overheidstaak. In de gevallen waarin de overheid invloed kan uitoefenen in een privaatrechtelijke rechtspersoon, bijvoorbeeld op basis van een deelneming in die rechtspersoon, is het eveneens van groot belang dat zorgvuldig wordt omgegaan met het gebruikmaken van die beïnvloedingsmogelijkheid.

In het Protocol 2015 is de afspraak gemaakt dat Aruba er zorg voor draagt dat Aruba regelgeving heeft die voldoet aan internationaal aanvaarde normen op het gebied van:

- procedures voor de vervreemding en verkrijging van deelnemingen in rechtspersonen door Aruba;
- richtlijnen voor het dividendbeleid van rechtspersonen waarin Aruba deelneemt;
- procedures en eisen rond de benoeming en het ontslag van bestuurders van rechtspersonen waarin Aruba deelneemt.

Deze afspraak wordt met dit voorstel van rijkswet wettelijk verankerd.

3. Verhouding tot nationale regelgeving

Het financieel toezicht voor Aruba is nu geregeld in de Landsverordening. Na de inwerkingtreding van het onderhavige voorstel van rijkswet is dit toezicht geregeld bij rijkswet. Aangezien de rijkswet van hoger orde is dan de Landsverordening en daarmee voorgaat op de Landsverordening, bestaat als zodanig niet langer behoefte aan de Landsverordening en kan die door Aruba worden ingetrokken. In de daartoe strekkende Landsverordening dient overigens wel een overgangsrechtelijke voorziening te worden opgenomen die ertoe strekt dat de in de huidige Landsverordening opgenomen verplichtingen voor Aruba en de daarmee verband houdende bevoegdheden van het college met betrekking tot de periode voorafgaand aan de inwerkingtreding van het onderhavige voorstel van rijkswet van kracht blijven. Het is aan Aruba om de Landsverordening al dan niet uitdrukkelijk in te trekken.

4. Gevolgen

4.1 Gevolgen voor de uitvoering

Op grond van de Landsverordening bestaat er voor Aruba al financieel toezicht vanuit het Koninkrijk. Aan dat uitgangspunt verandert er voor Aruba, Nederland en het Koninkrijk niets. De werkzaamheden die het college op grond van de Landsverordening verricht, kunnen met dit voorstel van rijkswet op dezelfde wijze worden voortgezet. De raad van ministers van het Koninkrijk oefent op basis van de Landsverordening het financieel toezicht uit. Ook dit wijzigt niet met het onderhavige wetsvoorstel. Ook de aanwijzingsbevoegdheid van de raad van ministers van het Koninkrijk blijft materieel hetzelfde.

Ingevolge dit voorstel van rijkswet verkrijgt de Koninkrijksregering een aantal ingrijpende bevoegdheden, waarover geschillen kunnen ontstaan. Tegen een koninklijk besluit als bedoeld in deze wet, houdende een of meer aanwijzingen, kan beroep bij de Kroon worden ingesteld. De Raad van State van het Koninkrijk is belast met de voorbereiding van het ontwerp-besluit inzake de beslissing op het beroep. Deze administratieve beroepsgang biedt de mogelijkheid van een rechtmatigheids- en doelmatigheidstoetsing. Daarnaast is de mogelijkheid van een voorlopige voorziening geregeld. Om te voorkomen dat de bestuursrechter in Nederland of Aruba zich

bevoegd zal verklaren bij een beroep tegen de beslissing op het Kroonberoep, wordt in artikel 26, twaalfde lid, bepaald dat besluiten op grond van dit voorstel van rijkswet niet vatbaar zijn voor beroep op de administratieve rechter.

4.2 Financiële gevolgen voor Nederland

In dit voorstel van rijkswet wordt de mogelijkheid voor Aruba gecreëerd om te lenen bij Nederland voor de kapitaaldienst. Dat is het gevolg van de staande lopende inschrijving die de Nederlandse Staat heeft bij leningen voor de kapitaaldienst op basis van artikel 16. De leningen die worden verstrekt door Nederland op basis van de lopende inschrijving worden geboekt op hoofdstuk IV (Koninkrijksrelaties) van de Rijksbegroting. Nederland ontvangt hiervoor rente ter hoogte van het actuele rendement op staatsleningen. Op grond van de Landsverordening bestaat reeds een College Aruba financieel toezicht dat, gezien de afspraken in het Protocol 2015, wordt bekostigd door Nederland. Dit wordt ook bekostigd uit hoofdstuk IV (Koninkrijksrelaties) van de Rijksbegroting.

5. Evaluatie

In dit voorstel van rijkswet is een evaluatiebepaling opgenomen. Binnen drie jaar na inwerkingtreding van de rijkswet zendt Onze Minister aan de vertegenwoordigende lichamen Aruba en Nederland een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van deze rijkswet in de praktijk. Hiertoe stelt Onze Minister, in overeenstemming met de raad van ministers van het Koninkrijk, een evaluatiecommissie in.

6. Aanvullende wijzigingen RAft

Dit voorstel voor een Rijkswet Aruba financieel toezicht loopt vooruit op een inventarisatie die is gemaakt van gewenste wijzigingen in de Rft en de Landsverordening. Dat ziet onder andere op het introduceren van financieel beheer als norm (inclusief de naleving van de verplichting van de oplevering van de jaarrekeningen), informatieverstrekking aan het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten en de bevoegdheid van het College financieel toezicht om de landen te adviseren over te maken beleidsmatige keuzes. Voor de RAft betekent dit, dat dergelijke keuzes en gewenste wijzigingen zullen worden geïntroduceerd in een volgende versie van deze Rijkswet. Voor zover hierover gedurende de behandeling van dit voorstel van rijkswet ten aanzien van Aruba reeds duidelijkheid kan worden verkregen, zal dit middels nota van wijziging worden ingevoegd.

II ARTIKELSGEWIJS

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit artikel bevat een aantal definities van begrippen die elders in het voorstel van rijkswet worden gebruikt. De definities zoals in de Landsverordening waren opgenomen, zijn tot uitgangspunt genomen. Definities die te maken hebben met de normen zoals financieringssaldo, schuldquote en kapitaaluitgaven zijn toegevoegd, om duidelijk te maken wat daaronder wordt verstaan. Aan de RAft is een bepaling over de vaststelling van de collectieve sector opgenomen. Hiernaar wordt in de definitiebepaling naar verwezen. De definitie in de Landsverordening van het Protocol is verwijderd. De enige verwijzing naar het Protocol in de Landsverordening heeft betrekking op de benoeming, schorsing en ontslag van de leden van het college. Die afspraken zijn geïncorporeerd in dit voorstel van rijkswet.

Hoofdstuk 2. Het College Aruba financieel toezicht

Artikel 2

Artikel 2 regelt de instelling en de taken van het college.

Op grond van het tweede lid kan Onze Minister, na instemming van de raad van ministers van het Koninkrijk en in overeenstemming met de ministerraad van Aruba, beleidsregels (zoals procedurevoorschriften) vaststellen en algemene en bijzondere aanwijzingen geven voor de uitoefening van de taken van het college.

Het derde en het vierde lid regelen in het bijzonder een inlichtingen- en verslaggevingsplicht van het college jegens de regering van het Koninkrijk respectievelijk jegens de ministerraad en de vertegenwoordigende lichamen van Aruba en Nederland. Aangezien bepaalde werkzaamheden van het college mede tot de verantwoordelijkheid worden gerekend van verschillende ministers en deze ministers hiervoor ter verantwoording kunnen worden geroepen in de vertegenwoordigende organen van Nederland en de landen, heeft het college een inlichtingenplicht ten opzichte van deze ministers.

De regeling van de Landsverordening is als uitgangspunt genomen. Op een aantal punten, zoals bij het eerste lid, onder c, en het tweede lid is aangesloten bij de bewoordingen van de Rft. Het derde en vierde lid zijn een combinatie van de bepalingen in de Landsverordening en de Rft, waarbij waar nodig wat verbeteringen zijn aangebracht.

Artikel 3

Het onderhavige artikel regelt de omvang van het college en de procedure voor de benoeming, schorsing en het ontslag van de leden van het college. De leden van het college worden uitsluitend benoemd op grond van deskundigheid op het terrein van de werkzaamheden van het college.

De regeling van de Landsverordening is als uitgangspunt genomen. Voor het tweede lid, onder a, b en c, het derde lid en achtste lid is aangesloten bij de bewoordingen van de Rft. Hierdoor wordt beter aangesloten bij formuleringen die hiervoor in (rijks)wetgeving gebruikelijk zijn. Voorts was dit nodig ter vervanging van het protocol waarnaar in artikel 2, negende lid, van de Landsverordening wordt verwezen. Hiermee wordt een deel van de aanvullende afspraken in het Protocol 2015 over benoeming, schorsing en ontslag en de rol van Onze Minister in deze procedures wettelijk verankerd. Een materiële wijziging is niet beoogd. Het tiende lid is – ten opzichte van de regeling in de Rft – in overeenstemming gebracht met de normalisering van de rechtspositie van rijksambtenaren.

Artikel 4

De regeling van de Landsverordening is als uitgangspunt genomen.

Het college is onafhankelijk. Gelet op de aard van de werkzaamheden van het college is het van belang dat de leden ervan geen nevenfuncties of andere betrekkingen vervullen die hun onafhankelijkheid zouden kunnen aantasten. Het eerste lid noemt daarom een aantal functies dat onverenigbaar is met het lidmaatschap van het college. Daarnaast is in de overige leden gekozen voor een systeem waarbij eventuele nevenfuncties of andere betrekkingen voorafgaand aan het aanvaarden daarvan, moeten worden gemeld. Bij een nevenfunctie moet in dit verband worden gedacht aan een bestuursfunctie en dergelijke; bij een andere betrekking aan een andere baan. In het kader van de transparantie zullen alle nevenfuncties en andere betrekkingen van leden van het college openbaar worden gemaakt. In het vierde lid is uitdrukkelijk verwezen naar de Staatscourant.

Artikel 5

De regeling van de Landsverordening is als uitgangspunt genomen. Om ervoor te zorgen dat duidelijk is op welke wijze het college intern besluiten neemt en intern zijn werkzaamheden ordent, stelt het college zelf een bestuursreglement op en publiceert het dat reglement. In het tweede lid is uitdrukkelijk verwezen naar publicatie van het bestuursreglement in de Staatscourant.

Een lid kan zich laten vertegenwoordigen, maar alleen door een ander lid, en bij schriftelijke volmacht. De deugdelijkheid van die volmacht wordt door de voorzitter beoordeeld.

Artikel 6

De regeling van de Landsverordening is als uitgangspunt genomen. Dit artikel betreft het secretariaat van het college, dat bestaat uit een secretaris en medewerkers. Deze zullen onder het gezag van het college werkzaam zijn en uitsluitend aan het college verantwoording schuldig zijn. Het derde en zesde lid zijn overgenomen uit de Rft. De terbeschikkingstelling in het derde lid houdt in dat het door het college geselecteerde personeel door tussenkomst van Onze Minister ter beschikking wordt gesteld aan het college. De toevoeging "en het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten, zoals vastgelegd in de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten" in het zesde lid komt overeen met de bestaande situatie.

Artikel 7

De regeling van de Landsverordening is als uitgangspunt genomen. Het is voor de uitoefening van hun taken noodzakelijk dat de leden van het college en hun medewerkers, alsmede hun gezinsleden vrijelijk toegang hebben tot Aruba en daar tijdelijk mogen werken. Dit geldt in het bijzonder indien de collegeleden, de medewerkers en hun gezinsleden van buiten Aruba afkomstig zijn.

Artikel 8

De regeling van de Landsverordening is als uitgangspunt genomen. Dit artikel regelt de bevoegdheid van het college om inlichtingen te vragen in het kader van de uitoefening van haar taken. Deze bevoegdheid strekt zich uit tot de rechtspersonen die tot de collectieve sector zijn aangewezen krachtens artikel 23. De informatie waarover de minister, dan wel de aangewezen rechtspersoon, niet beschikt en ook niet kan beschikken, kan het college vanzelfsprekend niet opvragen. Voor wat betreft de informatie waarover de minister, dan wel de aangewezen rechtspersoon, wel beschikt of kan beschikken, is de bevoegdheid van het college in zoverre begrensd dat het college slechts informatie kan vragen die rechtstreeks van belang is voor de taakuitoefening. In het voorgestelde tweede lid zijn artikel 8, tweede lid, onder a en b, van de Landsverordening korthedshalve samengevoegd. Het college dient vanzelfsprekend ook de met betrekking tot natuurlijke personen en rechtspersonen geldende geheimhoudingsbepalingen in acht te nemen. In het derde lid wordt gesproken van geheimhoudingsplichten in meervoud, nu deze kunnen voortvloeien uit verschillende juridische bronnen.

Artikel 9

De regeling in de Rft is als uitgangspunt genomen. Voorzieningen wegens het ernstig in gebreke blijven van het college kunnen alleen tot stand komen in overeenstemming met degenen die rechtstreeks met het college te maken hebben, te weten de ministerraad van Aruba. De voorzieningen, bedoeld in het eerste lid, hebben een tijdelijk karakter en kunnen zowel een lid van het college als het gehele college betreffen. Voor een structurele voorziening gelden uiteraard de benoemingsvoorwaarden, bedoeld in artikel 2.

Artikel 10

De regeling in de Rft is als uitgangspunt genomen. In dit artikel wordt geregeld ten laste van welke begroting de kosten van het uitvoeringsapparaat van het college zullen worden bekostigd. Het betreft hier Hoofdstuk IV (Koninkrijksrelaties) van de rijksbegroting van Nederland. In de Landsverordening was deze materie niet geregeld. Niettemin is een materiële wijziging niet beoogd, aangezien dit reeds volgde uit afspraken tussen Nederland en Aruba in het Protocol 2015.

Hoofdstuk 3. De procedure voor de advisering over ontwerp-begrotingen en de beoordeling van begrotingen door het College

Artikel 11

De regeling in de Landsverordening is als uitgangspunt genomen.

Onze Minister van Financiën van Aruba kan aan het college advies vragen over een ontwerp-begroting of ontwerp-landsverordening tot wijziging van de begroting voordat het wetgevingstraject aanvangt. Het wetgevingstraject kan in het kader van deze landsverordening worden omschreven als de periode vanaf het moment waarop een ontwerp-begroting of ontwerp-landsverordening tot wijziging van de begroting in de ministerraad wordt goedgekeurd alvorens deze aan te bieden aan de Raad van Advies tot het moment dat een begroting of landsverordening tot wijziging van de begroting wordt vastgesteld. Het college kan Onze Minister van Financiën van Aruba en de ministerraad van Aruba daarover desgewenst ook ongevraagd advies uitbrengen.

Het geven van een advies door het college belemmert niet de indiening van de ontwerp-begroting bij de Staten. Wel dienen de ministers de Staten te informeren over dit advies, waarbij wordt aangegeven op welke wijze rekening is gehouden met dat advies.

Ingevolge het derde lid kan het college, gevraagd en ongevraagd, ook in een eerdere fase van de begrotingsvoorbereiding adviseren.

Het bovenstaande laat overigens onverlet de (in de Staatsregeling van Aruba vastgelegde) rol van de Raad van Advies van Aruba als laatste en hoogste adviesorgaan ten aanzien van ontwerp-begrotingen dan wel wijzigingen van reeds bij de Staten aanhangige ontwerp-begrotingen.

Artikel 12 en 13

Bij de regeling van artikel 12 is de Landsverordening als uitgangspunt genomen. Vanwege wetstechnische redenen is bij de regeling van artikel 13 de Rft als uitgangspunt genomen. Een materiële wijziging ten opzichte van de regeling in de Landsverordening en de situatie voor inwerkingtreding van deze rijkswet is niet beoogd, aangezien het zesde lid al volgt uit een aanvullende afspraken uit het Protocol 2015, zoals herbevestigd in het Protocol 2019-2021.

Deze artikelen regelen de procedure rondom advisering door het college en de mogelijkheid voor de raad van ministers van het Koninkrijk op aanbeveling van het college in te grijpen als ondanks signaleren en adviseren naar het oordeel van dat college sprake blijft van een afwijking van de normen in artikel 15.

In paragraaf 2.5 van het algemeen deel van deze toelichting is al aangegeven dat het college in dit kader bevoegd is om aan Onze Minister van Financiën van Aruba aanbevelingen te doen. Die hebben betrekking op de wijze waarop een ontwerp-begroting of een vastgestelde begroting in overeenstemming met artikel 15 kan worden gebracht. Onze Minister van Financiën van Aruba en de ministerraad van Aruba zijn niet gebonden aan die aanbevelingen, maar dienen wel aan het college te berichten in hoeverre en op welke wijze rekening wordt gehouden met die aanbevelingen. Indien het college van oordeel blijft dat een vastgestelde begroting of begrotingswijziging niet voldoet aan artikel 15, kan het zich met een gemotiveerd advies wenden tot de raad van ministers van het Koninkrijk. Dat kan uiteindelijk leiden tot het geven van een aanwijzing door de raad van ministers van het Koninkrijk aan de ministerraad van Aruba om de begroting of de begrotingswijziging aan te passen.

Onze Minister van Financiën van Aruba ontvangt een afschrift van het gemotiveerde advies aan de raad van ministers van het Koninkrijk. Dat kan aanleiding zijn de uitvoering van de begroting of een deel daarvan op te schorten. Daarmee krijgt het betrokken bestuur gelegenheid om het risico dat een aanwijzing wordt gegeven en de implicaties daarvan in te schatten.

Artikel 14

Vanwege wetstechnische redenen is de regeling van deze materie in de Rft als uitgangspunt genomen. Verder is de Rft tot uitgangspunt genomen omdat hierin al het nodige was opgenomen dat op grond van aanvullende afspraken tussen Nederland en Aruba in het Protocol 2015 over voordrachten tot het geven van een aanwijzing reeds gold voor de inwerkingtreding van deze rijkswet. Een materiële wijziging ten opzichte van de regeling in de Landsverordening en de afspraken in het Protocol 2015 is derhalve niet beoogd.

Het streven is uiteraard om per 1 januari van elk jaar een rechtsgeldige begroting te hebben. Dat is nodig om de ministers van Aruba bevoegd te doen zijn om uitgaven te doen. Artikel 14 biedt het college de mogelijkheid de raad van ministers van het Koninkrijk te adviseren om met een aanwijzing te komen om de totstandkoming van de begroting te bespoedigen. Mocht desondanks niet tijdig een begroting zijn vastgesteld, dan wordt het financieel beheer gevoerd uitgaande van de begroting van het voorafgaande jaar, om de dienst gaande te houden.

Hoofdstuk 4. De normen voor de beoordeling van begrotingen en voorgenomen geldleningen

Artikel 15

Dit artikel wijkt af van de regeling van deze materie in zowel de Landsverordening als de Rft. Dit artikel bevat de normen aan de hand waarvan de begrotingen, de uitvoeringsgegevens van de ministeries en van de overige onderdelen van de collectieve sector getoetst zullen worden. Voor een toelichting hierop wordt allereerst verwezen naar paragraaf 2.5.2 van het algemene deel van deze memorie van toelichting.

De nieuwe norm in het eerste lid, onder a, vereist dat de uitgaven op deze diensten worden gedekt door de daarvoor opgenomen middelen. Omdat in het eerste lid, onder b, is bepaald dat het land Aruba een overschot moet realiseren, dienen meer middelen te worden opgenomen op de gewone dienst of de kapitaaldienst dan ter dekking van de daarin opgenomen uitgaven. Daarom is bepaald dat de uitgaven op deze diensten minimaal moeten worden gedekt door daarvoor opgenomen middelen. Een onderscheid tussen de gewone dienst en de kapitaaldienst draagt allereerst bij aan het inzicht dat nodig is om te kunnen bepalen waarvoor er geleend wordt. Zonder onderscheid in de begroting tussen de gewone dienst en de kapitaaldienst, zou er immers slechts een algemene financieringsbehoefte bestaan waarvoor leningen worden aangezocht. Door dit onderscheid te maken zal duidelijkheid ontstaan over de aard van de financieringsbehoefte waarvoor een lening wordt aangezocht. Het aanbrengen van dit onderscheid is daarmee ook belangrijk in de toepassing van artikel 16, zevende lid. In algemene zin is het onwenselijk om te lenen voor consumptieve uitgaven, omdat er tegenover deze uitgaven geen duurzame kapitaalgoederen staan van waaruit deze leningen kunnen worden afgelost. Indien een tekort ontstaat op de gewone dienst moet dit na inwerkingtreding van deze wet binnen de gewone dienst worden gecompenseerd. Er moet op zijn minst immers een sluitende begroting zijn. Er mogen geen tekorten ontstaan. Opgemerkt zij dat op deze norm krachtens artikel 25 een uitzondering gemaakt kan worden, voor zover het situaties betreft als in dat artikel staat beschreven en voor zover hieraan toepassing wordt gegeven.

Wanneer zich een lager overschot voordoet dan het minimale overschot van 1,0% BBP, en derhalve ook een tekort, zullen de meevallers op grond van artikel 15, derde lid, onderdeel d, ten goede moeten komen aan de schuldreductie.

Door de lopende inschrijving als bedoeld in artikel 16, zevende lid, kan Aruba tegen gunstigere rentetarieven geldleningen betrekken. In lijn met afspraken uit het Uitvoeringsprotocol ex besluit artikel IV-B van het samenwerkingsprotocol Aruba-Nederland (Witte Donderdag Akkoord) van 28 maart 2013 zal Aruba de door deze rentevoordelen vrijgekomen gelden gebruiken voor het doen afnemen van de schulden- en rentlast en voor de nominale verlaging van de staatsschuld.

Artikel 16

Dit artikel wijkt op bepaalde punten af van de regeling van deze materie in de Landsverordening en is geënt op de regeling in de Rft, omdat voor Aruba ook gaat gelden dat de Nederlandse Staat een lopende inschrijving heeft op leningen ten laste van Aruba.

Ook het geldleningbeleid en -beheer moeten voldoen aan de normen van artikel 15. De procedure in het eerste tot en met vijfde lid stelt het college in staat zich hierover een oordeel te vormen.

Vanaf het zesde lid wordt de wijze van het aantrekken van leningen geregeld. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen de mogelijkheid van het aantrekken van leningen door middel van een open biedingsproces en het onderhands aantrekken van leningen. De procedures die in acht moeten worden genomen zijn er steeds op gericht dat de leningen die ten laste van het land Aruba worden aangegaan, worden aangegaan tegen de meest gunstige voorwaarden.

Bij het aantrekken van een lening via een open biedingsproces verlopen de inschrijvingen van potentiële leningverschaffers door tussenkomst van de Centrale Bank van Aruba, vanwege haar rol op de lokale kapitaalmarkt. In de praktijk wordt het open biedingsproces gevolgd bij de inschrijving voor de uitgifte van schatkistpapier zoals promessen, kasgeldleningen en obligaties van het land Aruba. De Nederlandse staat heeft een staande inschrijving voor het gevraagde

leningbedrag tegen het actuele rendement op staatsleningen van de desbetreffende looptijd. De lopende inschrijving geldt alleen voor leningen die worden aangetrokken en aangewend voor de dekking van de kapitaaluitgaven (artikel 16, zevende lid, onder a). In artikel 16, zevende lid, onder b, is duidelijk gemaakt dat de lopende inschrijving niet is bedoeld voor de herfinanciering van leningen die Aruba voorafgaand aan de inwerkingtreding van de RAft is aangegaan om uitgaven aan de gewone dienst of kapitaaluitgaven mee te dekken.

In tegenstelling tot het open biedingsproces is er bij het onderhands aantrekken van leningen sprake van direct contact tussen Aruba - vertegenwoordigd door de Minister of diens ambtenaren - en de potentiële leningverschaffers. In alle gevallen wordt de Nederlandse Staat in de gelegenheid gesteld om een aanbod te doen, indien het gaat om leningen voor de kapitaaldienst. Dat is conform het negende lid van dit artikel hetzelfde aanbod als hierboven bedoeld bij de open inschrijving bij de Centrale Bank van Aruba. Die gelegenheid moet telkens ook tegelijkertijd aan een of meerdere derde partijen worden gegeven. Het gunstigste aanbod wordt geaccepteerd, maar niet eerder dan nadat het college door het bestuur van Aruba is gevraagd om te adviseren op basis van een onderlinge vergelijking van de leningvoorwaarden. Onze Minister van Financiën van het land Aruba bericht, na overleg met de ministerraad van dat land, het college over een voornemen tot het onderhands aantrekken van een geldlening. Ook hier hebben lokale partijen voorrang in het geval van gelijke leningvoorwaarden.

Indien Onze Minister van Financiën van Aruba afwijkt van dat advies, geschiedt dit met een gemotiveerd besluit en wordt het college terzake geïnformeerd. Het college kan in die afwijking aanleiding zien de raad van ministers van het Koninkrijk te berichten en deze zo nodig te adviseren tot het geven van een aanwijzing met betrekking tot het onderhands aangaan van leningen. Die raad kan desgewenst besluiten een aanwijzing te geven. Dat geschiedt dan bij koninklijk besluit op de voordracht van Onze Minister.

De aard van de aanwijzing zal afhankelijk zijn van de ernst van de aanleiding daartoe en kan variëren van het geven van richtlijnen met betrekking tot leningvoorwaarden voor in de toekomst aan te trekken leningen, tot het instellen van preventief toezicht op het onderhands aangaan van leningen. Bij preventief toezicht zullen voornemens om onderhands leningen aan te gaan op basis van een onderlinge vergelijking van de leningvoorwaarden worden getoetst aan het criterium in het negende lid dat de lening moet worden aangegaan daar waar de leningvoorwaarden het meest gunstig zijn. Bij de aanwijzing tot het instellen van preventief toezicht moet ook worden aangegeven onder welke voorwaarden dat toezicht weer vervalt. Die voorwaarden kunnen alleen betrekking hebben op de omstandigheden die aanleiding waren voor de aanwijzing.

Hoofdstuk 5. De uitvoering van begrotingen en de verantwoording daarover

Artikel 17

Dit artikel wijkt af van de regeling van deze materie in de Landsverordening en is geënt op de regeling in de Rft. Het is noodzakelijk dat de voorzieningen die voorgenomen zijn voor de uitvoering van de begroting, tijdig worden genomen. Zonder die voorzieningen komt de haalbaarheid van de uitgaven- en ontvangstenraming in gevaar. Het college signaleert en adviseert Onze Minister van Financiën van Aruba en de ministerraad als die dreiging er is. Het college kan zich ook wenden tot de raad van ministers van het Koninkrijk met de aanbeveling een aanwijzing te geven. Het college zal in dit verband in ieder geval ook aandacht besteden aan de uitvoering van voornemens op het gebied van vervreemding en verkrijging van deelnemingen en de uitvoering van het dividendbeleid, voor zover deze betrekking hebben op het voldoen aan de normen van artikel 15.

Artikel 18

Dit artikel is geënt op de Landsverordening, met een uitzondering. De afspraken over de financiële verantwoording in het Protocol 2019-2021, waaronder dat Aruba zal werken naar een goedkeurende accountantsverklaring, zijn hierin opgenomen (vijfde lid). Voor het begrotingsjaar 2020 geldt, conform de afspraak in het Protocol 2019-2021, een overgangsbepaling in verband met de accountantsverklaring. Ook is in het Protocol 2019-2021 de afspraak gemaakt dat de financiële verantwoording bestemd is voor Aruba, Nederland en het college. In het vierde lid is

daarom toegevoegd dat een afschrift van de jaarrekening moet worden gestuurd aan Onze Minister.

Ook gedurende de uitvoering van de begroting is er toezicht op het naleven van de normen. Om dat mogelijk te maken ontvangt het college kwartaalrapportages en de jaarrekening. Belangrijk uitgangspunt van het begrotingsbeleid is het realiseren van een financieringsoverschot van minimaal 1,0% van het BBP vanaf 2021 en verder. Als uit de laatste kwartaalrapportage over een begrotingsjaar of uit de jaarrekening blijkt dat sprake is van een lager overschot dan 1,0% van het BBP, en derhalve ook een tekort, geeft Onze Minister van Financiën van Aruba aan welke maatregelen worden genomen ter compensatie daarvan. Voor elk lager overschot dan 1,0% BBP zullen compenserende maatregelen op grond van het zevende lid moeten worden genomen om de gevolgen ervan voor de ontwikkeling van de nominale schuld van de collectieve sector te repareren. Het college beoordeelt die voorstellen op basis van de normen, genoemd in artikel 14. De procedures van de artikelen 11 en 12 zijn verder van toepassing. Dat houdt derhalve in dat in het uiterste geval de regering van het Koninkrijk op aanbeveling van het college kan besluiten tot het geven van een aanwijzing.

Artikel 19

Deze bepaling is overgenomen uit de Landsverordening. Dit artikel bevat voorschriften voor het geval een jaarrekening niet tijdig wordt vastgesteld, De relevante aanvullende afspraken uit het Protocol uit 2015 zijn hierbij verwerkt. Dat zijn de afspraken dat alle adviezen die aan de RMR worden aangeboden geschieden door tussenkomst van Onze Minister en de voordracht voor een Koninklijk Besluit tot het geven van een aanwijzing op voordracht van Onze Minister gebeurt.

Artikel 20

Voor de regeling van deze materie is de Rft als uitgangspunt genomen. Dit artikel is toegelicht in paragraaf 2.5.3.2 van het algemene deel van toelichting.

Artikel 21

Voor de regeling van deze materie is de Rft als uitgangspunt genomen. Dat is gebeurd omdat in de betreffende bepaling uit de Rft reeds de aanvullende afspraken uit het Protocol 2015 waren verdisconteerd, met betrekking tot de voordracht voor een Koninklijk Besluit en het versturen van stukken door tussenkomst van Onze Minister (zie ook artikelsgewijze toelichting bij artikel 19).

Uitgangspunt voor goed financieel beheer is uiteraard dat uitsluitend financiële verplichtingen aangegaan worden voor zover die zijn opgenomen in een rechtsgeldige begroting. De regels voor financieel beheer houden daarom in dat diegenen die bevoegd zijn namens Aruba verplichtingen aan te gaan niet verder kunnen gaan dan een bepaalde limiet, die is afgeleid van de begroting. Om beter zicht te hebben op de financiële verplichtingen die worden aangegaan, is bepaald dat de directeur Financiën en bij zijn afwezigheid zijn eerste of tweede plaatsvervanger met betrekking tot een voornemen tot het aangaan van verplichtingen feitelijk moet bevestigen of die verplichtingen al dan niet een basis hebben in de begroting.

Het is echter niet nodig om in alle gevallen advies te vragen aan de directeur Financiën. Veelal hebben onderdelen van de organisatie een eigen, beperkt budget. Die kunnen daarmee tot een bepaalde limiet zelfstandig verplichtingen aangaan. Een advies als boven bedoeld moet dan worden gevraagd aan iemand binnen dat onderdeel die daartoe is aangewezen. Een advies van de directeur Financiën is alleen vereist bij overschrijding van die limiet. Uitgangspunt hierbij zijn de limieten zoals ze van toepassing zijn bij de inwerkingtreding van dit wetsvoorstel. Die kunnen na overleg met het college worden aangepast.

Indien de directeur Financiën meent dat de voorgenomen verplichting geen basis vindt in de begroting, geeft hij geen positief advies. Als een minister besluit een verplichting aan te gaan zonder een voorafgaand positief advies, kan Onze Minister van Financiën van Aruba voorafgaand toezicht instellen in die zin dat het aangaan van financiële verplichtingen voortaan zijn instemming behoeft. Het college wordt over een en ander geïnformeerd via de uitvoeringsrapportages, bedoeld in artikel 18. Als het college tot de conclusie komt dat dat toezicht van Onze Minister van Financiën van Aruba ten onrechte uitblijft of ontoereikend is kan het college die minister adviseren over toepassing van het derde lid van artikel 21.

Als vervolgens dat toezicht nog steeds uitblijft of ontoereikend is kan het college desgewenst de raad van ministers van het Koninkrijk adviseren te komen met een aanwijzing dat besluiten tot het aangaan van bepaalde financiële verplichtingen de voorafgaande instemming behoeven van het college zelf. In de praktijk zal dat beperkt blijven tot de situaties waarbij grote risico's worden gelopen met betrekking tot de budgettaire beheersing. Dit is de realisatie van de norm voor het financieringssaldo, de norm, bedoeld in artikel 15, eerste lid, onder a, of de controle over het financieel beheer. Het college zal in ieder geval instemming verlenen als het aangaan van de verplichting voldoet aan de eis van het eerste lid van dit artikel. De grondslag voor dit handelen van het college wordt gevonden in de aanwijzing van de raad van ministers van het Koninkrijk.

Artikel 22

De regeling van deze materie is de Landsverordening als uitgangspunt genomen. In het tweede lid is ter verduidelijking verwezen naar de inwerkingtreding van het koninklijk besluit, als bedoeld in artikel 21, achtste lid. Een materiële wijziging ten opzichte van de regeling in de landsverordening is niet beoogd.

Artikel 22 moet worden begrepen in samenhang met artikel 21. Beide bepalingen beogen te waarborgen dat aan de begroting wordt vastgehouden. Artikel 21 stelt de regel dat alleen verplichtingen die uit de begroting voortvloeien mogen worden aangegaan. Daar voegt artikel 22 aan toe dat financiële verplichtingen die worden aangegaan door personen die daartoe niet gemachtigd zijn, nietig zijn.

Het aangaan van financiële verplichtingen gebeurt onder meer in de vorm van contracten. De privaatrechtelijke rechtshandeling waaruit een financiële verplichting voortvloeit, wordt verricht door diegenen die daartoe gemachtigd zijn. Onze Minister van Financiën van Aruba houdt daarvan een openbaar register bij, dat kan worden geraadpleegd om desgewenst iemands bevoegdheid tot het aangaan van een bepaalde rechtshandeling vast te kunnen stellen.

Aruba kan ingevolge artikel 22 bij het sluiten van contracten alleen worden gebonden door diegenen die daartoe zijn gemachtigd en wier namen in een openbaar register zijn opgenomen. In incidentele gevallen kan er een schriftelijke machtiging worden verstrekt. Dat kan bijvoorbeeld nodig blijken in een rechtszaak waarin een schikking met financiële gevolgen moet worden getroffen. De contracterende burgers en het bedrijfsleven hebben er belang bij dat zij er op mogen vertrouwen dat het contract de overheid juridisch alleen dan niet bindt, indien het contract met andere personen is aangegaan dan de in het openbare register opgenomen gemachtigden dan wel iemand met een schriftelijke machtiging als hierboven bedoeld. Hier staat tegenover de verplichting van de overheid om ervoor te zorgen dat burgers en het bedrijfsleven doorlopend op de hoogte zijn van de namen en hoedanigheid van de personen die gemachtigd zijn om Aruba te binden. De daarvoor benodigde bekendmaking geschiedt daarom op de website van Aruba.

Artikel 23

De in dit artikel geregelde materie kwam in de landsverordening zelf niet voor. Zij was echter wel onderdeel van het protocol 2015. Een materiële wijziging ten opzichte van de situatie voor inwerkingtreding van deze rijkswet is derhalve niet beoogd. Om dit onderwerp te regelen is de regeling in de Rft gevolgd.

Bij het financieel toezicht wordt de gehele collectieve sector in de beschouwing betrokken. Financiële verplichtingen via rechtspersonen die behoren tot het land kunnen van veel belang zijn voor hun financiële positie. Bij het vaststellen of is voldaan aan de norm van het financieringssaldo wordt gekeken naar de gehele collectieve sector van het land. Onze Minister en de ministerraad van Aruba stellen gezamenlijk vast wat tot die collectieve sector behoort. Bij de omschrijving van wat tot de collectieve sector behoort wordt gebruik gemaakt van de definities die de Verenigde Naties hanteren voor de internationale statistieken (het zogenoemde System of National Accounts). In de kern komt de definitie erop neer dat een instelling tot de collectieve sector gerekend wordt als de ontvangsten voornamelijk afkomstig zijn uit collectieve heffingen zoals belastingen en premies. Als de ontvangsten voor meer dan de helft afkomstig zijn van de markt, dan is sprake van een marktpartij en niet van een onderdeel van de collectieve sector. Deze benaderingswijze is gevolgd omdat normering pas zin heeft als onomstotelijk vaststaat waarop de normering betrekking heeft; de definities moeten duidelijk zijn.

Artikel 24

Voor de regeling van deze materie is de Landsverordening als uitgangspunt genomen. In het eerste lid is ter verduidelijking overeenkomstig de Rft verwezen naar de definities van het System of National Accounts. Verder is verduidelijkt dat het Nederlandse Centraal Bureau voor de Statistiek een adviserende rol heeft. Dat is ook zo afgesproken in het Protocol 2015. Een materiële wijziging ten opzichte van de situatie voor inwerkingtreding van deze rijkswet is derhalve niet beoogd.

Voor de beoordeling van de financiële situatie van Aruba wordt de gehele collectieve sector in ogenschouw genomen. Het kan gebeuren dat niet wordt voldaan aan de norm voor het financieringssaldo door ontwikkelingen in de collectieve sector, niet zijnde Aruba zelf. Om dat te kunnen beoordelen, volstaat het niet dat alleen wordt gekeken naar de jaarrekeningen van het land maar moet ook worden gekeken naar relevante informatie over de rest van de collectieve sector. Artikel 24 bevat een procedure met het oog op de mogelijkheid dat voor een collectieve sector een lager overschot resulteert dan het in artikel 15, eerste lid, onder b, bedoelde overschot. Daarbij ligt de verantwoordelijkheid primair bij Onze Minister van Financiën van Aruba. Die minister wordt van de relevante informatie voorzien door het centraal bureau voor de statistiek van Aruba. Het Nederlandse Centraal Bureau voor de Statistiek adviseert hierbij. Onze Minister van Financiën van Aruba informeert op zijn beurt het college en moet daarbij zo nodig aangeven welk beleid zal worden gevoerd ter compensatie van de gevolgen voor de schuldpositie van dat lagere overschot. Als Onze Minister van Financiën van Aruba naar het oordeel van het college niet of niet voldoende compensatie aandraagt kan het college aanbevelingen doen aan die minister over de te nemen maatregelen. In het uiterste geval kan het college aan de raad van ministers van het Koninkrijk een aanbeveling doen voor een te geven aanwijzing. Met het oog daarop is artikel 13, tweede, zesde en zevende lid, van overeenkomstige toepassing verklaard. Indien in dat verband een aanwijzing wordt gegeven, zal die gericht moeten zijn op het tegengaan van een lager overschot dan het in artikel 15, eerste lid, onder b, bedoelde overschot.

Hoofdstuk 6 Bijzondere omstandigheden

Artikel 25

De regeling van deze materie in de Landsverordening is als uitgangspunt genomen.

In uitzonderlijke gevallen kan er reden zijn om of te wijken van de voorschriften van het onderhavige ontwerp. Het gaat dan in het bijzonder om de normen, bedoeld in artikel 15. In het geval van een natuurramp of een andere buitengewone gebeurtenis kan het echter noodzakelijk zijn dat, in afwijking van de neergelegde criteria, toch besluiten moeten worden genomen die een afwijking van die normen inhouden. Uitgangspunt is dat hierover overeenstemming wordt bereikt met de raad van ministers van het Koninkrijk. Als dat in spoedeisende gevallen niet kan worden afgewacht kan worden volstaan met consultatie van de voorzitter van de raad van ministers van het Koninkrijk. Als met hem geen contact mogelijk is, kan Onze Minister van Financiën van Aruba in overeenstemming met de ministerraad van Aruba en met de Staten zelfstandig de nodige maatregelen treffen.

Hoofdstuk 7 Beroep

Artikel 26

Omwille van de voor de Raad van State wenselijke eenvormigheid van procedures onder de vigeur van zowel de Rft als de RAft is de regeling van het beroep in de Rft is als uitgangspunt genomen. De gelegenheid is te baat genomen een kennelijke verschrijving in het derde lid van artikel 26 Rft niet ongewijzigd over te nemen.

In artikel 26 is de rechtsbescherming geregeld door beroep bij de Kroon mogelijk te maken. Het schept de mogelijkheid van beroep bij de Kroon tegen op grond van dit voorstel van rijkswet gegeven aanwijzingen.

Artikel 26 bevat de nodige waarborgen voor de kwaliteit van de bescherming die aan Onze Minister van Financiën van Aruba en de ministerraad van Aruba wordt geboden in het kader van het hier aan de orde zijnde beroep bij de Kroon. De Raad van State van het Koninkrijk stelt een advies vast in de vorm van een ontwerp-koninklijk besluit. De Raad stelt in ieder geval Onze Minister van Financiën van Aruba en, zo hij dat wenselijk acht, andere ministers van dat land in de gelegenheid te worden gehoord bij de voorbereiding van het advies, en nogmaals als de Raad wordt gevraagd het ontwerp in nadere overweging te nemen.

Met de in het negende tot en met elfde lid opgenomen waarborgen wordt de mogelijkheid voor de Kroon om een besluit te nemen dat afwijkt van het ontwerpbesluit – het zogenoemde contrair gaan – aanzienlijk beperkt. Het tiende lid bepaalt dat niet contrair gegaan zal worden voor zover het advies van de Raad van State van het Koninkrijk uitsluitend gebaseerd is op rechtmatigheidsgronden. Op dat punt zal dus steeds het advies van de Raad gevolgd worden. Voor het overige zal alleen op zeer zwaarwegende, op het in dit besluit geregelde toezicht betrekking hebbende, gronden contrair worden gegaan. Welke gronden dat concreet kunnen zijn, zal in de praktijk moeten blijken. De ernst van de bedenkingen van Onze Minister over het ontwerpbesluit, zal ook naar voren komen in de correspondentie met de Raad over het verzoek het ontwerp in nadere overweging te nemen, alsmede in de redengeving, als het zover mocht komen, om contrair te gaan. Om misverstanden te voorkomen is wel in het tiende lid opgenomen dat de gronden om contrair te gaan betrekking moeten hebben op het in dit wetsvoorstel geregelde toezicht.

Een andere waarborg is dat termijnen worden verbonden aan die mogelijkheid van het zogenoemde contrair gaan. Daarnaast zal, in het geval het voornemen bestaat om contrair te gaan, eerst de Raad van State van het Koninkrijk nogmaals moeten worden geconsulteerd met een gemotiveerd verzoek. Indien er contrair zal worden gegaan, moeten met de beslissing op het beroep ook de redenen om contrair te gaan, alsmede de in die kwestie aan de orde zijnde adviezen van de Raad worden gepubliceerd.

In het twaalfde lid wordt zeker gesteld dat er geen rechtsgang op grond van de Landsverordening Administratieve rechtspraak en de Algemene wet bestuursrecht openstaat tegen besluiten op grond van deze rijkswet.

Artikel 27

Omwille van de voor de Raad van State wenselijke eenvormigheid van procedures onder de vigeur van zowel de Rft als de RAft is de regeling van het beroep in de Rft is als uitgangspunt genomen. De gelegenheid is te baat genomen een kennelijke verschrijving in het derde lid van artikel 27 Rft niet ongewijzigd over te nemen.

In dit artikel wordt de mogelijkheid van een voorlopige voorziening geregeld.

Hoofdstuk 8 Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 28

De in dit artikel geregelde materie kwam in de Landsverordening zelf niet voor. Dat zou wetstechnisch ook tot complicaties hebben geleid. Deze materie was echter wel onderdeel van afspraken tussen Aruba en Nederland, te weten het Protocol 2015. Een materiële wijziging ten opzichte van hetgeen gold voor inwerkingtreding van deze rijkswet is derhalve niet beoogd. Zie voor een toelichting hierop paragraaf 2.6 in het algemene deel van de toelichting.

Artikel 29

De in dit artikel geregelde materie kwam niet voor in de Landsverordening. Deze materie was echter wel onderdeel van afspraken tussen Aruba en Nederland in het Protocol 2019-2021, te weten artikelen VI en VII.

Artikel 30

Zo spoedig mogelijk na inwerkingtreding van deze rijkswet zendt Onze Minister van Financiën van Aruba een afschrift van de begroting voor het lopende jaar aan het college. Het college beoordeelt die op dezelfde wijze als onder de landsverordening.

Artikel 31

In de eerste twee leden van dit artikel wordt geregeld ten laste van welke begroting de kosten zullen komen die samenhangen met het verstrekken van leningen door de Nederlandse Staat als bedoeld in het artikel 16. Het betreft hier Hoofdstuk IV (Koninkrijksrelaties) van de rijksbegroting van Nederland.

Artikel 33

Dit artikel van het ontwerp bevat voorschriften omtrent de evaluatie van de werking van de rijkswet. Aangezien de vervalbepaling van deze rijkswet, artikel 36, afwijkt van de Rft, wijkt ook deze evaluatiebepaling af van laatstgenoemde regeling. Artikel 33 bepaalt dat uiterlijk drie jaar na inwerkingtreding van deze rijkswet een evaluatie van de regeling naar de parlementen van Aruba en Nederland wordt gestuurd. Hiertoe stelt Onze Minister, in overeenstemming met de raad van ministers van het Koninkrijk, een evaluatiecommissie in. Voorts bevat dit artikel voorschriften over de wijze van samenstelling van de commissie (derde lid) en over de elementen waarover een evaluatieverslag moet oordelen (zesde lid). In het kader van de evaluatie van de werking van de rijkswet kijkt de evaluatiecommissie ook in hoeverre wordt voldaan aan de normen, genoemd in artikel 15. Bij het oordeel of Aruba en zo ja, in hoeverre voldoet aan de normen, genoemd in artikel 15, geven de adviezen van het college en de gegeven aanwijzingen op grond van deze wet inzicht in hoeverre aan deze normen worden voldaan. Indien dat wenselijk en nodig wordt geacht, kan na die periode van drie jaren de Raad van Ministers van het Koninkrijk besluiten om de doeltreffendheid en de effecten van de wet weer te laten evalueren. Onze Minister stuurt dat verslag vervolgens weer naar de vertegenwoordigende lichamen van Nederland en Aruba. De evaluatiecommissie heeft dezelfde bevoegdheden als het college in artikel 8.

Artikel 34

Dit is een overgangsbepaling in verband met de benoeming van de leden van het college.

Artikel 36

Deze wet vervalt op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Dat tijdstip is het moment dat Aruba voldoet aan alle onder a tot en met d gestelde criteria. Dit zijn over het algemeen objectieve criteria die eenduidig vast te stellen zijn. De besluitvorming over het vervallen verklaren van de Rijkswet vindt plaats in de raad van ministers van het Koninkrijk. Het Koninklijk besluit, geschiedt op voordracht van Onze Minister, in overeenstemming met de conclusie van de raad van ministers van het Koninkrijk.

Bij de beoordeling of wordt voldaan aan de normen, genoemd in artikel 15, kunnen de adviezen van het college en de op grond van deze wet gegeven aanwijzingen inzicht bieden in hoeverre is of wordt voldaan aan de normen, genoemd in artikel 15.

Een lineaire daling betekent dat indien de schuldquote in 2024 95 % BBP zou bedragen, in 2029 deze gedaald moet zijn tot maximaal 80% BBP (5 jaar een daling met 3,0 %-punt BBP). Met een voortzetting van dit schuldafnamepad resteert in 2039 een staatschuld van 50% BBP.

Indien Aruba in deze situatie ook vanaf 2026 voldoet aan het onder onderdeel c bepaalde, aan artikel 15 RAft en vanaf 2028 een goed functionerende en met gezag optredende onafhankelijke financieel toezichthouder zou hebben, zou de RAft in 2029 kunnen worden beëindigd. Dit betekent ook een einde aan het lenen via Nederland t.b.v. kapitaaldienst (lopende inschrijving).

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. R.W. Knops